

ELOFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egymás 20 fillér,
minden kövételkor 16 fillér.

Hyttler petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. ■
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, július 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az obstrukció.
- Hazai miniszter a véderőjavaslatokról.
- A miniszterelnök Kecskeméten.
- Bécs alpolgármestere Aradon.
- A gabonátözsde riedalma.
- Az új megyei kórház.
- Csávossyt kiszabadítják.

A Szép-utcából.

Arad, július 17.

Die Schöne Gasse: az Asztalos Sándor-utcát ma is így nevezi a Maroson át jövő sváb, a kinek azelőtt ebben az utcában voltak az udvari boltjai. Szinte karaktere volt ennek az utcának, hogy ebben árulják a bánáti németek mindennapos és fényűző ruházati cikkei, piperéit. Hát a Szép-utca paraszt-kereskedelme meglehetősen rossz hirbe jutott. Tavaly egy nagy fizetésektelenség csukta be a német boltok egyikét; egy másik boltnak gazdáját, Teszlingéket a múlt héten ítélte el üzleti dolgaikért az aradi törvényszék. Most pedig az ABC ház paraszüzletének, a Frank-boltnak gazdáját és két alkalmazottját tartóztatta le az aradi rendőrség, a család bukásában való részvétel miatt.

Természetes, hogy ilyen bűnök nemcsak a Szép-utcában vannak, sőt nemcsak Aradon, hanem az egész országban. S hogy ebben a tipikus utcában és ép Aradon az esetek így

összetorlódtak, az csak jobban kiemeli a jelenséget, amelyet ezek képviseltek.

A jelenség pedig ez: mihelyt valami ellen törvényt hoznak, azzal egyszerre születik meg a mód, a melylyel a törvényt ki akarják játszani. Az új törvény az üzletátruházásokról szóló reform volt. Ugy mondják, hogy ép az aradi esetek siettették ennek a törvénynek születését. A régi szép időkben, — azaz, nem is olyan nagyon rég: tizenkét-tizenöt esztendő előtt, — egymás után történt meg, hogy valamely gyenge üzlet az este kilenc óra és a reggel hat óra között levő időben megváltoztatta a cégét. A ki este fél kilenckor *Iksz Ipszilon* ellen biztonságban tudta a követelését, az reggelre megtudta, hogy *Iksz Ipszilon* nincs, az üzlet *Iksz Ipszilonné*-é vagy *Iksz és társa, Iksz Ipszilon* utóda cégé, akinek a régi tulajdonoshoz, annak adósságaihoz semmi köze. Az új törvény tehát kimondta, hogy aki valamely üzletet átvesz, annak összes adósságait is átveszi s azokért felelős. Az éjjeli cégváltások megszűntek, — jött a helyükbe új módszer. Az árut eldugni, kicsempészni az üzletből. A zálogházba, a sógorhoz, a rokonhoz, vagy máshová, szóval, hogy a hitelezők elől biztonságban legyen. Ezt csinálták a Frank L. András-üzletben is, ahonnan a gyanu szerint

nem kevesebb, mint százhuszezer korona értékű árut csusztattak le.

Ugy látszik, ez a mód nem egészen praktikus, mert akik vele próbálkoztak, ismételten megjárták vele. S ha jogos és kívánatos is ezeknek az embereknek bírói üldözése, az embernek kedve lenne sajnálkozni fölöttük. Más visszaélés, bűn legalább vagyonnal kecsesgeti s néha kárpótolja is a vétkezőt. Az ilyen eseteknél azonban, amivel a hitelezőket megkárosítják, többnyire elszedik tőlük a tanácsadóik, a közbenjáróik, az ijesztgetőik; egy részét fölélük, s a ritkábbak közül való, akinek a családság árán sikerül elásott vagyont megmenteni.

Bűnösök, de sokszor áldozatok is ezek. S az a csodálatos, hogy ezek példája még mindig nem apasztja a követők számát s nem tudja megalapozni mindenütt az egészséges, okos üzleti morált. A kereskedő, ha tapasztalatlan és gyöngy, ott csuszik meg legkönnyebben, ha azt, a mi a boltjában, a kasszájában és a pénzesfiókban van, a magáénak hiszi. Pedig, a csekély kivételekről nem szólva, a melyeknél az üzlettulajdonos csak készpénzért vásárol, az üzlet tulajdonkép idegen jószág. Még a pénz is, a mely befolyik az áruárt. A kereskedő, a mig hitelre szorul, azt csak kezeli s őt csak az illeti, a mi haszonként marad, s a mit ebből az üz-

Robitsek Samu a zenés miséért.

Sipulusz, a Budapesti Hírlap vasárnapi tárcájában írja a következőket:

Megkezdtek a nyaralást. Megrendeltük a szobánkat, Tátrafüreden, Borszákon, a Balaton mellett vagy az Északi tenger fürdőiben s mikor már minden rendben volt, szépen beköltöztünk a dunaparti nagy hűvös palotába, a hol a nyarunkat elfogjuk tölteni. A készülő eseményeket apró jelekből legjobban meg lehet ítélni. Mikor a képviselőház vendéglőse két új pincéért szerződött s az étlapot kibővítte, mikor a képviselőház trafikjában egy kisasszony helyett kettő ül, mikor a gyorsiroda főnökei nem a karlszbádi Sprudelt, hanem a képviselőket kerülgetik emberevő, komor ábrázattal, akkor tudom, hogy érdekes, hosszú és viharos ülészakra van kilátás. A miniszterelnök arcáról és a pártvezérek beszédeiből nem lehet eligazodni, ellenben az ilyen apró jelek mindent elárulnak.

Már megalakultak a folyosói társaságok s megindultak a nagy beszélgetések és vitaikozások. Pénteken példának okáért, miközben a teremben Pozsony város kölcsöne felett folyt a névszerinti szavazás, a folyosón egy nagy társaság, melyben jelen voltak majdnem az összes zsidó képviselők, a zsidóság művészet kedvelését és a művészetben játszott nagy szerepét tárgyalta. Ime itt van a legjellemzőbb:

Csernoch János kalocsai érsek, nem is olyan régen, mikor még esanádi püspök volt, Aradra ment bérhálni. A bérhálnás után fogadta a a kü-

lönböző testületek tisztelgését. Többek közt megjelent a zsidó hitközség is s kifejezte azt a reményét, hogy a különböző felekezetek közt békeesség fog uralkodni. Csernoch nagyon nyájasan fogadta a deputációt s majdnem minden egyes tagjával beszélgetésbe bocsátkozott. Mikor aztán az urak eltávoztak, egy rokonszenves külsejű öreg ur maradt ott, aki a következőképp szólította meg a püspököt:

— Méltóságos uram, engedje meg, hogy egy interpellációt terjesszek elő.

— Kérem, csak tessék, — szólt készségesen a püspök, aki nem tudta, hogy kicsoda az előtte álló ur.

— Minket, aradiakat nagyon érdekel, hogy vajjon az egyházi zenére vonatkozólag kibocsátott pápai bulla csak Aradra érvényes?

— Miért kérdi?

— Mert a zenés mise csak Aradon van eltiltva, meg van engedve a többek közt Temesváron, sőt Ujaradon is. Mit vétettünk mi, hogy nekünk nélkülözniünk kell a *missa solemnis*t, a *Stabat mater dolorosát*, *regina coelit*? Azelőtt kérem játszottunk Bachot, Verdit, Perosit, s most ezzel mind fölthagytak, állítólag a pápai bulla parancsára.

Csernoch bámulva nézett az előtte álló urra és szólt:

— Mondja csak kérem, milyen vallásu uraságod, hogy így ósmeri ezeket a dolgokat?

— Az én vallásom, méltóságos uram, az egy igaz isten hite, mi felekezeti különbséget nem ismerünk és szent meggyőződésünk, hogy az Isten

nem lehet ellensége a művészeteknek, melyek az ő dicsőségét szolgálják.

— Szóval, ön a zsidó hitközség nevében beszél?

— Mondjuk így, de azt hiszem, hogy a keresztények is így gondolkoznak.

— Lehet, — felelt mosolyogva a püspök, — de még eddig nem panaszkodtak.

— Nyilván úgy gondolkoznak, hogy mint jó keresztények, alávetik magukat a parancsoknak, de szerencsére ez a szempont minket nem kötelez és úgy mi szabadabban nyilatkozhatunk.

— No majd segítünk a dolgon, ha lehet. De hogy zsidó létére így tudja a templomi dolgot, ez csodálatos.

— Méltóságos uram, tessék engem a rezonánszónokból kikérdezni, majd meglátassa, hogy egyetlen egy hibát sem ejtek.

Ezzel a kihallgatás végett ért, s a zsidó hitközség karigazgatója, mert az volt, eltávozott.

Befejezte a beszélgetést Sándor Pál, akképpen szólván:

— Ezek után ki csodálkoznék azon a híres zsidó adomán? A kalocsai érsek halála után két börziánér arról beszélgetett, hogy vajjon kit neveznek ki erre a kitünő stallumra. Az egyik nagyot sóhajtott és busan így szólt:

— Meglátod Móríc, hogy milyen antiszemita világ van, megint keresztény embert fognak ki nevezni kalocsai érseknek.

(Az aradiak bizonyára ráismernek *Robitsek Samura*, az aradi filharmóniai zenekar kiváló tagjára, aki a zsidó templomi zene egyik leghivatottabb művelője. (A szerk.)

let terheinek csökkentésére fordít. Mikor a felretett keresmény már annyi, hogy a kereskedő nem szorul hitelre, akkor tekinthet a boltjára, az áruira és a pénzesfiókra úgy, mint a magáéra. Addig nem mondhatja, hogy: „enyim”; addig a bolt Budapesté, Bécsé, Brünné és más városoké, a hol a nagykereskedői és gyárosai élnek. S ezek tulajdonát csakugyan bünsős dolog zálogba csapni, a sógorhoz, vagy a komához elküldeni, hogy ott elrejtőzzék és kamatozzék.

Amíg ez az üzleti morál teljesen uralkodóvá lesz, addig valószínűleg még akadnak a mostanihoz hasonló esetek; jövőben bizonyára nem a Szép-utcában, hanem másutt. Lassankint azonban ez is alább fog hagyni. Bünsősök mindenütt és mindég akadnak, de amikor a család bukások fífikáit oly könnyű és biztos módon leplezik le, amint az a Frank-csödnél történt s amikor a bíróság olyan komolyan méri az esztendőket és a hónapokat, mint a Teszling-esetnél, akkor talán az egész kereskedelem vonalán, a kis paraszt-üzletekben is el fogják ismerni az elvet, amelyet egy öreg kereskedő-ember szögezett le: a legjobb üzlet: tisztességesnek lenni.

Az obstrukció.

— Zárt ülés a képviselőházban. —

Távirati tudósítás.

Budapest, július 17.

A képviselőház mai ülésének elején és végén is technikázott a függetlenségi párt. Az ülés elején házszabályvitát támasztott arról, hogy a kormány tagjai ötvenkilenc interpellációra adósak a felelettel. Egy óra után zárt ülés volt, a melyen a Justh párt azt tette szóvá, hogy Tisza Kálmán gróf tegnap egy népgyűlésen azt mondta, hogy az ellenzék jelenlegi küzdelmét néma nyugalommal és megvetéssel kell az országnak néznie.

A technikai obstrukcióknak annyira nem tetszett a hatás, melyet Hazai miniszter beszéde az ellenzék komolyabb elemeire értett, hogy zárt ülés rendezésével próbálták volna ezt a hatást gyengíteni és erre alkalmul felhasználták Tisza Kálmán gróf az árpádi népgyűlésen tett ama nyilatkozatát, hogy a technikai obstrukciót megveti. Ezzel a nyilatkozatával Tisza Kálmán vasárnap a népgyűlésen és ma a parlamentben is mély hatást tett, ami természetesen a technikai obstrukció rendezőit egyelőre még nem bírta meggondolására annak, hogy milyen veszélyes játékot folytatnak, de viszont ma is nyilvánvalóvá vált, hogy ehhez a zárt üléshez hasonló balsiker után előbb utóbb utolsó tütó kártya is kiesik a kezükből.

A véderőjavaslatról ma egy Kossuth-párti képviselő és Hazai Samu honvédelmi miniszter szólott. A miniszter nagyszabású beszédet mondott, amelynek végeztével a munkapárt tüneményesen ünnepelte. Az ováció kiesapott a folyosóra is, ahol a munkapárti képviselők dörgő éljenzéssel vették körül a minisztert. Egy tömegben odament a Justh párt s harsányan kiáltotta:

— Für Kaiser und Vaterland, hoch, hoch, hoch!

Feltűnést keltett, hogy az ülés megnyitása előtt Justh Gyula hosszadalmasan beszélgetett a teremben Székely Ferenc igazságügyminiszterrel. A beszélgetésben arról volt szó, hogy a szombathelyi nagygyűlés fölíratot intézett a Házhoz az általános választójog mellett s a létszámemeléssel ellen s a fölíratot benyújtás végett megküldte a kerület képviselőinek, Székely miniszternek. A miniszter a fölíratot nem nyújtotta be, hanem szó nélkül visszaküldte. A szombathelyiek most Justh Gyulához fordultak s őt kérték meg a fölírat beterjesztésére. Ezt közölte Justh ma Székely-

lyel. Mikor az elnök a fölírat beadásáról jelentést tett a Háznak, a baloldal zajosan megéljenzte Justhot.

A folyosón sokan beszéltek ma a tegnapi kecskeméti eseményekről s az ellenzék erősen kifogásolta, hogy Székely Ferenc igazságügyminiszter Kecskeméten pohárköszöntőjében erősen megtámadta Apponyi Albert grófot.

A véderő vitában nagy érdeklődéssel várják Héderváry gróf miniszterelnök, Tisza István gróf és Andrássy Gyula gróf beszédét. Mindhárman ezen a héten szándékoznak fölszólalni.

A nemzeti munkapárt tagjai ma este megállapodtak — minden értekezlet vagy formális tanácskozás nélkül, barátságos beszélgetés közben abban, hogy ha a képviselőház további ülésein az ellenzék ismét zárt ülést kér, valamennyien kivonulnak a teremből és magára hagyják az ellenzékét.

Hazai miniszter a véderőjavaslatokról.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, július 17.

A képviselőház mai ülése ismét házszabályvitával kezdődött. A véderővitában Gedeon Aladár Kossuth-párti képviselő szólalt föl, majd Hazai Samu honvédelmi miniszter mondott nagy beszédet. Az ülés végén viharos zárt ülés volt.

Az ülés elején Székely Ferenc igazságügyminiszter a távollevő pénzügyminiszter helyett törvényjavaslatot nyújtott be a vámvonalon át behozható dohány és dohánygyártmányok illetékeinek megváltoztatása ügyében.

Abraham Dezső a házszabályok megtartása érdekében szólalt föl; azt kifogásolja, hogy a miniszterek a hozzájuk intézett interpellációkra nem válaszolnak és egyenként ismerteti a válasz nélkül hagyott interpellációkat.

Kabós Ferenc elnök: Ez a felsorolás nem tartozik a házszabályvita keretébe. (Nagy zaj a baloldalon.)

Abraham Dezső felszólalásának megokolásával szükségesnek tartja egyes interpellációknak az ismertetését.

Elnök ismételtén figyelmezteti a szónokot, hogy ez a felsorolás és ismertetés nem egyeztethető össze a házszabályokkal.

Justh Gyula: Tessék válaszolni az interpellációkra, akkor nem lesz szükség az ilyen felszólalásokra!

Abraham Dezső kéri az elnököt, figyelmeztesse a minisztereket, hogy az interpellációkra harminc nap alatt tartoznak válaszolni.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök arra hivatkozik, hogy a múlt kormány 152 interpellációt hagyott válasz nélkül; ő maga részéről a múlt héten is tizennégy interpellációra válaszolt; a mai kormány minden interpellációra fog válaszolni. (Éljenzés jobbról.)

Főkiáltások balról: Nem lesz rá ideje! A Ház ezután áttért a véderő-vita folytatására.

Gedeon Aladár főként a katonai nevelőintézetek ügyével foglalkozik és a katonai iskolák kézikönyveiből idézeteket olvas föl annak bizonyítására, hogy közjogi szempontból téves eszméket terjesztenek ezen intézetek.

(Hazai miniszter beszéde.)

Hazai Samu honvédelmi miniszter: A háboruk egész sorozatát fogja még előidézni az a küzdelem, hogy az egy fajhoz tartozók egyesüljenek. A háboruk ma már nem lovagi játékok, hanem rettenetes pusztítással járnak. Ez az oka annak, hogy az összes európai hatalmak állig fegyverben állnak. Csak mi maradtunk elgyértsz a fegyverkezésben, másrészt pedig a nép katonai terheinek enyhítésében. Tudták ezt azok is, akik egy évtizeddel ezelőtt s hadsereg fejlesztését megakadályozták. Tekintettel a bennünket körülvevő szuronyerdőre, mely állami létünket veszélyezteti, (Nagy zaj balról.) elég volna talán ha az állam érdekében egyszerűen kérné a törvényjavaslat elfogadását. De kötelességünk tartja azt is, hogy a javaslat ellen fölhozott érveket megcáfolja, mert nem tartja elég ségesnek, ha akárhogyan megszavazzák a javaslatot, sem azt nem tartja elég ségesnek, ha csak kényszerűségből vonul

nak be szolgálatra a katonák. Szükség van a nép szeretetére is.

Benedek János: Azt nem kaphatják meg! Hazai Samu honvédelmi miniszter úgy érzi, hogy két csapat ellen kell harcolni: az antimilitarizmus ellen és azok ellen, akik közjogi szempontból itélik meg a katonai kérdéseket. Antimilitaristák a békebarátok, a szocialisták, azok, akik a katonáskodást csak tehernek tartják és akik a katonaságot nem ismerik. Ami a békebarátokat illeti, elhiszi, hogy eljön az erkölcsi tökéletesedésnek az a foka, amikor az emberiség irtózni fog a háborútól. Az államnak nem lehet nagyobb föladata, minthogy ezt a nemes célját elérje. De ha valaki a nemzetét lefegyverezné, mielőtt ezt más államok is megteszik, a saját nemzetét föláldozná. Nagy tévedés azt hinni, hogy a háború megszűnik a hadsereg eltörölésével: ellenkezőleg, a háború kell eltörölni, hogy megszűnhessen a hadsereg. A legnagyobb békebarát és a béke legnagyobb biztosítója az erős hadsereg. A hadsereg tér és idő tekintetében korlátozza a nemzetek harcát, tehát a háború borzalmait enyhíti. A szocialisták egyrésze azért antimilitarista, mert azt hiszi, hogy a hadsereg szuronyai csak a kapitalizmust, a birtokos osztályt védi, másrészt pedig arra gondol, hogy a katonáskodás ideje alatt korlátozva van a kenyérkeresetben. Pedig a hadsereg nem egy társadalmi osztály.

Főkiáltások balról: A császári! Egy családé!

Hazai Samu honvédelmi miniszter: Tévednek a szocialisták, ha azt hiszik, hogy érvényesülésüket a katonaság gátolja: az életképes eszmék manapság oly gyorsan érvényesülnek, hogy fölösleges minden forradalom. A munkaterület megszerzésére és megtartására sincsen semmi oly hatalmas eszköz, mint a hadsereg.

Egy hang a baloldalon: Lásd Amerikát!

Hazai Samu: A munka és kereset védelme érdekében éppen úgy szükséges a hadsereg, mint a béke védelme érdekében. A katonaságra költött pénz a haza oltárára tett áldozat, mely nem is oly nagy, ha meggondoljuk, hogy a hadsereg az országnak legnagyobb nevelő intézete.

Főkiáltások balról: Osztrák szellemben

Hazai Samu: Az általános védőkötelezettség a jogegyenlőségnek előidézője vagy következménye; ezt kibebíteni, dehonosztálni rendkívül káros dolog. A függetlenségi pártnak az a politikája, mely a katonai kérdésben a do ut des álláspontjára helyezkedik, veszedelmes az országra nézve. Nincs kizárva, hogy belátható időn belül oly politikai fergetegbe kerülünk, a melyből egy erős hadsereg menthet csak ki bennünket. Nagyon örül annak, hogy Apponyi a hadsereg népnevelő hatását hangoztatja; a hadsereg meg is felel ennek a kötelezettségének. De a hadseregnek első feladata a béke biztosítása, csak másodsorban feladata a népnevelés, azaz egy oly munkának a végzése, melyet a nemzetnek egy másik organuma teljesíteni elmulasztott. (Taps a jobboldalon.) Majd egyenként foglalkozik a vita eddigi szónokainak beszédeivel és főként az altiszti kérdéssel; majd szóvá teszi az ellenzéknek azt a kifogását is, hogy a katonaság az alkotmányra nem tesz esküt; de hát a képviselők sem tesznek esküt, eskü nélkül is mindnyájan kötelezve vagyunk a haza törvényeinek megtartására. Nem ért egyet az ellenzékkel abban, hogy az összes csapatoknál lehetséges volna a kétévi szolgálat; abban, hogy a lovasságnak vagy a tüzérségnek két vagy három évig kell szolgálnia, a katonáknak a véleménye kell, hogy döntő legyen, mert ehhez a kérdéshez ők értenek a legjobban, a katonák többsége pedig szükségesnek tartja a lovasságnál és tüzérségnél a 3 évi szolgálatot. Nemzetgazdasági szempontból nem tartja veszteségnek azt, hogy a nemzet fiainak egy része a nemzetnek vagyontermelő műhelyéből egyidőre atmegy a nemzetnek vagyontermelő osztályába. Figyelembe kell venni azt is, hogy az ifjuság a katonaságtól megnagyobbított munkaértéssel kerül vissza a polgári életbe: az ifjak testileg megedződnek és a hosszú életnek több reményességével mennek a polgári életbe. Figyelembe kell venni azután azt is, hogy háború esetén nagy a veszteség emberéletben, költségekben, vagyonban s az ipar és kereskedelem pangásában, nem is

szólva arról, hogy esetleg hadisarcot is kell fizetni. Közgazdasági szempontból a hadsereg nem meddő, hanem gyümölcsöző intézmény. Ha a hadsereget megszüntetnék, az európai államoknak négy milliónyi katonasága egyenesen Amerikába vándorolna. Közgazdasági szempontból óriás előnynek tartja a kétévi szolgálatot, mert igaz ugyan, hogy az aktív szolgálatban töltendő munka évek száma ugyanaz marad, ha három évi szolgálat és évi 100.000 emberből álló ujoncjutalék helyett kétévi szolgálatra évenként 150.000 embert soroznak be, de az évi 50.000 főnyi ujonc többletet a póttartalékból vesszük, azaz ennyivel csökken a póttartalékosok száma, mivel a hadgyakorlati idő is csökken, a pénzügyi megtakarítás igen nagyra mondható. Ha 340.000 ember közül 240.000 ember három év helyett két évet fog szolgálni, akkor ez a reform igen nagy jótéteménynek mondható. A véderőjavaslatot, mely nagy szociális és kulturális érzékkel készült és a melyet milliók és milliók örömmel várnak, elfogadásra ajánlja. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalon; a szónokat igen sokan üdvözlöik.)

Az elnök tíz percre felfüggeszti és a szünet után újra megnyitja az ülést.

Szünet után Bakonyi Samu félreértett szavait magyarázza.

Elnök jelenti aztán, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért: elrendeli.

(Viharos ülés.)

Öt perc szünet után Kabos Ferenc elnök a zárt ülést megnyitja.

Benedek János szólalt föl elsőnek. Fájdalommal látja, hogy a félhivatalos Budapesti Tudósító jelentése szerint Tisza Kálmán gróf munkapárti képviselő az ellenzék harcáról oly ócsároló és sértő nyilatkozatot tett. Csodálatos, hogy a küzdelem negyedik napján már így beszélnek.

Antal Géza: Tisztességes vita ellen nem volna kifogásunk!

A baloldal óriási lármával felel erre. A függetlenségi képviselők a padot verik s hársányan követelik az elnöktől, hogy utasítsa rendre Antalt.

Elnök: Antal Gézát rendreutasítja.

Benedek János: Fölolvassa Tisza Kálmán beszédének azt a részét, hogy az ellenzék harcat néma megvetéssel kell fogadni.

A jobboldal viharos helyeslésben tör ki, a mire balról dühöngő tombolással felelnek. A kavargás percekig tart, s Benedek a nagy zajban és izgalomban alig tudja befejezni beszédét. Azzal végzi, hogy a kormánypart eljárása élet-halálharcba kergeti az ellenzékét.

Antal Géza szól utána: azt a haremmodort, ugymond, melyet az ellenzék tanusit, nem tartja méltónak komoly, ellenzéki párthoz.

Megujul a tombolás a baloldalon. Óriási láрма támad, sokan kiugranak a padokból, úgy kiáltoznak a jobboldal felé. Lovászy Márton ezt kiáltja Antal felé: Az önök jelleméről beszéljen!

Antal Géza: A politikai erkölcs és pártmorál tiltakozik az olyan harc ellen, amelyet az ellenzék folytat. Ugy hiszi, az egész párt nevében kijelentheti, hogy azonosítja magát Tisza Kálmán fölfogásával.

Tíz perces föltordulás következett erre, iszonyu láрма és tombolás. A vihar lecsillapultával az elnök pártatlanságát hangoztatja, majd újra Benedek János kezdett beszélni.

Tisza István gróf fölkiáltott: Menjünk ki, ne hallgassuk tovább! A munkapárt egy része Tiszával élén kivonult a tereméből.

Hegy Árpád, Battyány Tivadar gróf, majd Horváth Gyula után Juszt Gyula beszél.

Juszt kijelentette, hogy a párton elkövetett sértés visszavoná a és megtorlása nélkül a képviselőház nem fogja folytatni a véderőjavaslatok tárgyalását.

Dési Zoltán és Szmeccsányi György hozzájárul az előző felszólalásokhoz.

Antal Géza beszélt még, szavait magyarázta, de nem vonta vissza. Ezzel a zárt ülést véget ért.

(Nyílt ülés.)

A nyílt ülés megnyitása után Tisza Kálmán gróf előadta az Árpád községben történt eseményeket. Ő tudniillik azt a kérdést vetette fel ottan, hogy mit csinál a község testülete, hogy ha a kisebbség megakadályozná, hogy tanácskozzék és határozatot hozzon. Az árpá-

diak fölkiáltottak: *Kiragnánk őket!* (Élénk helyeslés a munkapárton.)

Fölkiáltások a baloldalon: Tessék megpróbálni.

Tisza Kálmán gróf: Erre azt mondtam, hogy ezt a parlamentben nem lehet megtenni. Nincs más, mint türelemmel kivárni az ellenzék harcát. Még hozzáteszem, hogy én minden technikai obstrukciót megvetek. (Élénk helyeslés a munkapárton. Nagy láрма a baloldalon.)

Az elnök aztán megállapította a holnapi napirendet és ezzel az ülés félhárom után véget ért.

A miniszterelnök Kecskeméten.

— Állami segítség a városnak. —

Távirati tudósítás.

Kecskemét, július 17.

A miniszterelnökkel az élén egész zászlóalj politikai szállta meg tegnap Kecskemétet és vonult végig kegyetlenül megviselt falai között.

Az eseményeknek megvolt az ünnepi karaktere, de az ünnepelt nem valaki volt, hanem valami volt. Kecskemét polgárságának az áldott békében is megmutatott, a mostani szerencsétlenségben pedig imponálóan megbizonyosodott lelki ereje, bátorsága, önérzete és életrevalósága, melyhez se a csüggedés, se az alázatos siránkozás hozzá nem férkőzhetik.

Illusztris és kitűnő vendégei Kecskemétnek sajátos, de bizonyára minden magyar embernek és minden magyar politikusként kedves értékes és fölemelő érzéssel lelkükben tértek haza a híros városból.

A miniszterelnök kecskeméti utjáról tudósításunk a következő:

(A fogadtatás Kecskeméten.)

Féltizenegy óra előtt néhány perccel érkezett be a különvonat Kecskemétre. A pályaudvaron néhány száz főnyi közönség várta rendőrs és csendőrkordon mögött az érkezőket. Feltűnően kevés a férfi, annál több a világos ruhákba öltözött hölgy. A kordonon belül Kada Elek polgármester vezetésével a városi tanács fogadta éljenzéssel a berobogó vonatot, melyből elsőnek a miniszterelnök szállott ki, fehér tenniszruhában, kávéharna puha kalappal a fején. Rögtön utána szürke utcai ruhában az igazságügyminiszter lépett le a kocsis hágesósián. Kada Elek polgármester a következő szavakkal üdvözölte őket:

— Kegyelmes uraim! A városi tanács nevében megjelentünk, hogy fogadjuk Nagyméltóságodokat és megköszönjük, hogy e szomorú napokban kegyesek voltak városunkat meglátogatni. A részvét e megnyilatkozása fokozza bennünk a bizalmat, hogy kettőzött erővel Nagyméltóságodék pártfogása mellett, ismét a haladás útjára térhetünk.

A miniszterelnök a következő szavakkal válaszolt az üdvözlésre:

— Szomorú kötelességem itt megjelenni önök között, hogy magam is meggyőződjem azokról a károkról, amelyeket a város és a lakosság szenvedett. Rajta leszek, hogy e város újra visszanyerje virágzó képét és jólétét, amelyről az egész ország ismerte s ahová a polgárok erőfeszítésével, egyedül a maga erejéből emelkedett. Remélem, hogy Kecskemét mihamarabb újra virágzás útjára lép.

Hatalmas éljenriadal követte a kormányelnök szavait. Khuen gróf ezután kezét fogott a polgármesterrel és a tanács tagjaival, majd az éljenző közönség sorfala között kivonult a pályaudvar előtt levő térre, ahol az egész társaság kocsikra ült. Az első kocsiiban a miniszterelnök foglalt helyet Kada Elek polgármes-

terrel, a másodikban Székely Ferenc igazságügyminiszter Kiss János dr. törvényszéki elnök társaságában.

(A városházán.)

A városházán a miniszterelnök Ráday Geodeon gróf főispán fogadószobájába vonult s itt hallgatta meg Kada Elek polgármester jelentését a földrengésről és a földrengés okozta károkról. A polgármester elmondta, hogy a város belső területén 4040 ház, a tanyákon pedig 2946 ház rongálódott meg. Az egész városban mindössze 3343 ház maradt épen. Az összeroppant és megrongált házak kijavítása átlagosan ötszáz-ötszáz koronába fog kerülni úgy, hogy a magánházak újrafelépítésének költségei körülbelül három és fél millió koronára rugaak. Ebbe azonban nincsenek beleszámítva a középületek, melyeknek kijavítása szintén körülbelül két millió koronát fog felemészteni. A földrengés, — mondta a polgármester — tulajdonképpen nem a szegény néposztályokat sújtotta, hanem inkább a középosztályt, azt, amelyiknek van ugyan némi kis ingatlan vagyonszája, mely azonban most jóformán tönkrement.

— Itt a dolognak az a része — mondta a miniszterelnök — ahol az államnak kell beleszólnia az ügyek folyásába. Hitellel fogunk e segíteni, vagy más módon, azt még nem tudjuk, azonban bizonyos, hogy segíteni fogunk.

A polgármester ezután bővebben részletezte a várost ér károkat s elmondta, hogy a földrengés pusztításai következtében pang a kereskedelem és ipar.

Segíteni fogunk mindenesetre, — fejezte be a beszélgetést a miniszterelnök. — Hogy hogyan? Még nem tudnám megmondani. Akit az isten sújt, annak megmutatja rendesen azt az utat is, melyen a segítséget megtalálja. Remélem, mi is megfogjuk találni ezt az utat és az isten segítségével sikerülnünk fog segíteni ezen a tősgyökeres magyar városban.

(Körfut és tanácsülés.)

A polgármester előadása után a miniszterelnök és kísérete fogatokon körutat tett a városban. Megnézték a városházát, a piaristák rendházát, a huszárkaszárnyát, az országos tanítói árvaházat, az evangélikus temetőt, az igazságügyi palotát, a református templomot. A körut után a miniszterelnök a városháza főispáni szobájában küldöttségeket fogadott. A küldöttségek fogadása után a város tanácsa ülést tartott, amelyen részt vett a miniszterelnök, az igazságügyminiszter és Némethy Károly belügyi államtitkár is.

Az ülésen Kada Elek polgármester részletesen tájékoztatta a miniszterelnököt a városnak és lakosságának a földrengés pusztítása nyomán előállott anyagi helyzetéről. Hangoztatta a polgármester, hogy a város a szerencsétlenséget kizsákmányolni nem akarja, könyöradományt se kér, mert ismeri a maga és a polgársága erejét. De nem hallgathatja el azt, hogy Kecskemét városa az államhatalomnak mindig mostohagyermek volt, s a benne lakó törzsökös magyarság érdekei az államnyomatékosabb támogatásával sohasem találkoztak, sőt a város önerejéből való fejlesztő munkájának a kormányhatalom nem egyszer a kerékkötője volt. Kéri a miniszterelnököt, a kinek eddigi magatartása a legfőbb reményekkel tölti el, hogy a csapástól sújtott város érdekeit vegye hathatós támogatásába.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök nyomban igen szives és megnyugtató választ adott. Rendkívül méltányolja a város nemes törekvését, amely elsősorban a maga erejéből akar talpra állani, nincs kétségbeesve, nem

panaszok s nem járul eléje mértéktelen kívánalmakkal. De átlátja teljesen a város helyzetét is s meggyőződött róla, hogy a károsodás olyan nagy, hogy ha az állam nem nyújt támogatást, stagnálásnak kell bekövetkeznie. Ezt föltétlenül el akarja kerülni s azt hiszi, hogy a kormánynak ebben a támogató akciójában az egész magyar társadalom is mellette lesz. Nagy elismeréssel nyilatkozott a miniszterelnök a város lakosságának életrevalóságáról, komolyságáról. Megemlítette, hogy a tapasztaltak után a város kárát nemcsak akkorán látja, amennyiről jelentést kapott, hanem sokhelyütt annál nagyobbak is. Most, hogy a helyzetet teljesen megismerte, rajta lesz, hogy minél előbb a város rendelkezésére bocsáthassa az országos támogatás eszközeit, mert országos érdek, hogy Kecskemét fejlődése meg ne akadjon, hanem szakadatlanul haladjon előre.

A miniszterelnök válaszáat a tanács éljenzéssel fogadta s Kada Elek polgármester mondott érte meleg köszönetet.

(Beszéd az ebéden)

A tanácsülés után ebéd volt. Ebédközben a miniszterelnök felkőszöntöt mondott a királynak, aki szomorúságban és gyászban a néppel együtt érez és a legelső volt a nyomorgók segélyezésében. Tíz perces szünet után a miniszterelnök ismét szólásra emelkedett.

Nemcsak mint kormányelnök, ugymond, de mint ember is nagy részvételt vagyok az Alföld e legszebb városa iránt, látva az elemi csapás borzalmait. Megilletődéssel, de megnyugvással jöttem, mert tudtam, hogy két kincse van Kecskemétnek, amelynek egyikét se féltetni, se óvni nem kell, nem viheti el azt se török, se tatár s ez Kecskemét város lakosságának józan gondolkodása és higgadsága. Annál inkább kell féltetni másik kincsét, s ez Kada Elek polgármester, ki a város áldása és ittléte megnyugvást ad, mert bölcs vezetése mellett lesz még virágzóbb Kecskemét.

Közkívánatra Székely igazságügyminiszter is felszólalt és hosszabb politikai beszédet mondott.

— Mikor mi az ország vezetését elvállaltuk ugymond, életünk kockázatásával tettük ezt, mert a látszat szerint egyedül, elhagyottan állottunk sivar viszonyok között, az állampénztárban tizennyolc millió hiánnyal, támogató párt nélkül s a munkán kívül nem ígértünk semmit. Becsületes hazafiságunk és a kormányelnök bölcs belátásába vetett bizalmunk vezérelt csupán bennünket és ma már hatalmas párt áll mögöttünk. A függetlenséget valloam én is, de nem a pártfüggetlenséget. Volt alkalmam egyszer egy ellenzéki képviselőnek kijelenteni, hogy a nemzet függetlenségi törekvéseit nagyrabecsülöm akkor, ha követeléseit kivására van pénze, fegyvere és hatalma és kezét is csókolok annak a függetlenségi vezérnek, a ki az eszmét így keresztülviszi, de szószátyárkodás és esetleges három hónapi adómegettakarítással függetlenséget csinálni nem lehet, csak pártfüggetlenséget. A kormányelnök a magyar jogos követelmények mellett áll és ebben a nagy munkájában vagyunk mi szerény támogatói. Azzal az óhajjal, hogy nagy munkája teljesüljön, a boldog Magyarországra üritem poharamat!

Beszélt még Ráday főispán, Kada polgármester, Hoványi Géza képviselő. Kovács Pál jogakadémiai tanár és mások. Kada beszédében a többek közt ezt mondta:

— Járt már a városban sok nagy előkelőség, ellenség is, jóbarát is, idegen és magyar fejedelmek is, — de miniszterelnök még soha nem járt. Reméli, hogy a miniszterelnök mostani látogatása fordulópont és nem csupán ki-

vétel s bizik abban, hogy az állam jóakaró és támogató kezét a jövőben meg fogja érezni a város. A miniszterelnök jóindulatáról és teljes támogató készségéről máris meggyőződött s azért megütközéssel kell megemlékeznie arról a megdöbbentő tapintatlanságról, a mellyel Kecskemét város egyik képviselője a város szerencsétlenségét az országgyűlésen szóba hozta. Hálas köszönetét fejezi ki a miniszterelnöknek lejövetelért, érdeklődésért s a készséggel följánlott támogatásért.

Végül Horváth Mihály képviselő azt kérte, hogy példásan tüntessék ki azokat az utászokat, akik a további kárnak elejét vették.

Ebéd után a miniszterelnök a parkban tett sétát. Délután öt órakor társaságával együtt beszédben bucsuzott el az ezernyi tömegben összegyűlt közönségtől.

— Szükségesnek tartom, ugymond, hogy megnyugvásomnak adjak kifejezést, hogy városuk élén olyan érdemes férfi áll, aki nemcsak a város érdekeit viseli szívében, hanem meggyőződése szerint kitüntetett bizalomban részesül a város polgársága részéről s így leginkább lesz hivatva ama segélyakció vezetésére, a melyben a kormány az ő utmutatásai alapján részt akar venni.

A közönség lelkes éljenzése közt a miniszterelnök vonata utnak indult Budapest felé.

(Ujabb földrengés.)

Kecskemétről jelentik: Reggel félöt óra körül erősebb földrengés volt morajjal, mely nagy rémületet keltett a városban. Hét óra két perckor ujabb rengés volt tapasztalható, közben hét órakor a zsidó templom gömbje nagy robajjal megroppant és a vízszintesig dőlt. A görögkeleti templom tornya szintén meggörbült. A hatóság mindkét templom előtt a teret elzáratta a forgalom elől.

SPORT.

+ Az A. T. K. vásártéri pályáján találkozott tegnap az egyesületi fiatal labdarúgó csoportja egy szegedi football csoporttal s a mérkőzés az A. T. K. fölényes győzelmével végződött. A waggongyáriak beolvadása által megerősödött testgyakorló csapat az egész játék alatt uralta a helyzetet s a szegediek pilanatig sem voltak veszélyesek rájuk. A munkás csapat dicséretes ambícióval játszott, különösen kapusuk, ki sokat és igen szépen védett. A Testgyakorlók a legjobb auspiciumokkal indulhatnak a közelgő bajnokságban, az anyag igen jó, szorgalmas munkával sokat lehet belőle kihozni. Ezt igazolta a tegnapi játék is, hol az egyéni tudás különösen Asboth részéről máris szépen érvényesült. A mérkőzést kis közönség nézte végig. A bíró Mandl A. A. K.: szakszerűen, kifogástalanul vezette a mérkőzést.

+ Hétnapos kirándulás a Magas Tátrában. Az Aradi Turista Egyesület ez évi kirándulási programjába a Magas Tátrát is felvette. Kétségtelen, hogy ez lesz az egyik legszebb és legélvezetesebb kirándulása a természet kedvelőinek. Hetek kellene ahhoz, hogy a Magas Tátra vidékét alaposan megismerjük, de hét nap elég, hogy szépségeinek minden változatosságából izelítőt kapjunk. Így állította össze programját augusztus hó 23 tól—29-ig az Aradi Turista Egyesület is. Utitervébe vette fel a Szentiványi Csorba tavat, a Tátra legbájosabb völgyével a menguszfalvi völgygyel, a magas szikla régiókban elrejtett és szilaj zergék-lakta vad poprádi tavat, a virág és fenyőillatos, üdítő levegővel teli Klotild utat díszes villáival, melyek mint gyöngyfűzér szegélyezik a 19 klm. hosszú utvonalat; az előkelő világ találkozó helyét, a három festői Tátrafüredet, a vadregényes tarpataki völgyet, a Morenák között zuhogó, bömblől óriási vizeséssel, az ott és annak a hóvilágába temetkező osodás környezetét az alacsony Tátrába a gyönyörű stracennai völgyet, a dobsinai világhírű jégbarlanggal és végül az öt órás automobil-utal egybekötött dunajeczi kirándulást. Összes költségek kedvez-

ményes vasuti jeggyel 140 korona. Részletes felvilágosítást készséggel ad az Aradi Turista Egyesület igazgatósága bármikor írásban vagy a hivatalos órák alatt, minden nap délután 4-7 óráig. Jelentkezni lehet f. é. augusztus hó 10-ig (Vass-zálló I. em. udvar.)

Az új megyei közkórház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

A város és vármegye közönsége egyaránt a legnagyobb figyelemmel kíséri Urbán Iván főispán által megindított és a két testvér törvényhatóság közönsége részéről a legmelegebb érdeklődéssel felkarolt akciót, melynek vége célja az, hogy a mai vármegyei közkórház elkerüljön a Ferec-térről és a város periferiáján egy modern, minden szempontból megfelelő kórház alakjában keljen életre.

A vármegye és a város által kiküldött bizottságok a mult hetekben megtartott ülésükön abban egyeztek meg, hogy elsősorban szakértőkkel megbecsültetik a mai közkórház telkét épületeit és ha ennek a komplexumnak értékét ismerik, akkor keresik tovább a megoldásnak módjait. Ennek az értéknek nagyságától függ ugyanis, mekkora áldozatot hozzon a város, a megye és mennyi legyen az a segély, melyet a közös cél érdekében az államtól kérjenek.

A becslést Rácz József, az aradi állam-építészeti hivatal mérnöke és Nachtnébel Ödön városi főmérnök végezték és mint értesülünk munkájukkal elkészülve szakvéleményüket beterjesztették Urbán Iván főispánnak, a vegyes bizottság elnökének.

A becslés abból a szempontból történt, hogy a kórház mai telke felszabadulva a város részére miként lenne értékesíthető. Tekintetbe véve, hogy a városnak és a megyének egyaránt érdeke a kórház kérdés végleges és tökéletes megoldása és továbbá azt is megvizsgálva amit a főispán oly találóan fejezett ki, hogy itt nem egymás tulszárnyalásával, hanem egymás testvéries támogatásával lehet csak a közérdeknek megfelelő intézményt létesíteni, a kórház telek értékelésének minden lehetőségét számításba kell venni. Egészen másképp alakul a kérdés, ha a város ugy a telket, mint a most meglévő épületeket a maga közöeljaira fel tudja használni, mintha csak a telek mellett holt anyagnak kell tekintenie az épületeket.

Pontos becslési értéket nem mondhatunk, de azt tudjuk, hogy a szakértők két alternatív telek felhasználási terv alapján eszközölték számításait és e szerint más-más végösszege jutottak.

A kórház telkén huszonnyolc ház helyet lehet kihalítani és ezek után még a Wesselényi-és Varjassy-utcákat összekötő utat marad a város részére. Ez az ut kelet nyugati irányban osztaná két részre az egész tömböt és egy nagyforgalmu utcával szaporodnék az aradi utvonalak száma. A mai kórház céljait szolgáló épületek közül ebben a megoldásban a jövőre nem várna semmi szerep és ezért azoknak csak anyagértéke van számításba véve.

A másik alternativa szerint délről északi irányban a Ferec-térről indulva a kórházi belgyógyászati épület mellett elhaladva szelné kettő a telektömböt a nyitandó utca és eme tervezés a kórház főépületét esetleges rendőrlaktanya részére veszi számításba.

A város érdekeinek és a megvalósítandó cél mérlegelése után fog eldőlni, hogy melyik megoldás a megfelelő és hogy ezután melyik számítási alapon indul el a város a maga hozzájárulásának meghatározásában.

Értesültünk arról is, hogy a Spitzer hagyatéknak a korbáz céljaira leendő felhasználása ellen mértékadó helyen nehézséget nem támasztanak, úgy hogy a rendelkezésre álló ötszáz ezer korona sokkal hamarabb szolgálhatja majd azokat a nemes intenciókat, melyeket az örökhatározó elakart érni, mintha addig kamatoztatják az összeget, míg az egy közkórház létesítésére elegendő lenne.

Bécs alpolgármestere Aradon.

Az Aradi Közlöny munkatársának kérelmére felkeresi a német nemzetiségi falvakat.

Beszélgetés a bécsi küldöttség vezetőjével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

Bécs város alpolgármestere ma este hét órakor Aradra érkezett az osztrák császár város küldöttivel, hogy itt tanulmányozza az Aradi Ipar és Népbank modern és tökéletes berendezésű áru és terményraktárát.

Az est folyamán volt szíves Hoss alpolgármester fogadni az Aradi Közlöny munkatársát, akinek ez a látogatása Bécs egyik vezéralakjánál több volt mint egyszerű zsurnaliztikai kötelesség az újság olvasó közönségével szemben.

Elsősorban természetesen azért kerestük fel a tiszteletreméltó vendéget, hogy mint egy világváros adminisztrációjának élén álló férfiutól meghalljuk vajjon, Bécs városa miért kereste ki éppen Aradot arra, hogy egy olyan fontos közgazdasági intézménynek, mint a közraktárak, tanulmányozására ide küldje őt? A polgármester nyilatkozatából megtudjuk, hogy őket a hazai ipar támogatásának kötelességében semmi sem akadályozza. Országokon át, rekkenő hőségben napokat töltenek szűk vasuti kupében csak azért, mert egy osztrák gyártmány bevételeit akarják megnézni.

Azokban ennél a bizonyára igen jellemző és megszívlelendő ténynél messzebbre kiható jelentősége is van az Aradi Közlöny vizitjének. Egy irtózatos nagy hazugság letiprására, az osztrák-magyar gyűlölet egyik mérefogának kiütésére, a rólunk, magyarokról külföldre kerülő rágalmak megölésére vezet az a tiszteletteljes kérdés, melyet az Aradi Közlöny munkatársa terjesztett Hoss polgármester elé és a melynek teljesítését ő azonnal a legnagyobb készséggel megígérte.

Munkatársunk kérésére Hoss polgármester holnap délután Varrjassy Lajos polgármester társaságában automobilon be fogja járni az Arad környékén fekvő német ajkú községeket, hogy maga győződjék meg azok viruló gazdagságáról, kulturájáról, nemzeti sajátosságairól és lássa, hogy milyen végtelen kárhözátos hazugság és szemenszedett rágalom mindaz, amit a magyarok tulhajtott sovínizmussáról, erőszakos és türelmetlen magyarosító politikájáról, a nemzetiségeket elnyomó kormányzásáról világgá kürtölnek ennek a szerencsétlen országnak ellenségei. Hoss alpolgármester néhai Lueger Károly kiváló iskolájának növendéke és ott azt tanulta, hogy a magyarok irtózatos barbár nép, mely tüzzel-vassal pusztítja mindazt, ami nem magyar. Lássa most meg a maga szemével, hogy mennyi igaztalan vádaskodás, mennyi alaptalan ráfogás mindaz, ami miatt épen Bécs városában olyan veszett hírnök kelt.

A kiváló vendégek érkezéséről és Hoss

polgármesterrel folytatott beszélgetésről a következőket jelenti tudósítónk:

Mint megirtuk, ma este hét órára volt jelölve a bécsi küldöttség érkezése.

Az aradi vasuti állomáson a vendégeket Institoris Kálmán nyugalmazott polgármester, az Ipar és Népbank igazgatója, Walder Gyula igazgatósági tag, Hebs Béla vezérigazgató, Tomola Gusztáv, az M. Haidt gépgyár vezérigazgatója, Tagányi Gusztáv igazgató-választmányi tag, Priegl István dr., Hebs Vilmos, Rajz Jenő és Holländer Emil várták az illusztris vendégeket. A vonat beérkezése után Walder Gyula üdvözölte a bécsi vendégeket pár szóval, majd Hoss Ferenc bécsi alpolgármester köszönte meg röviden a fogadtatást. Az Aradra kiküldött tanulmányozó bizottság többi tagjai Stréber Gyula városi nyomdaigazgató, Wagner Ede városi tanácsos, Effenberger Gyula városi képviselő, Wilamitzor Frigyes építészeti felügyelő, Nubi Henrik dr. kerületi előőr, Dolezál Tivadar városi képviselő, Lehner Lipót Bécs város közraktárának igazgatója és Mayer Antal városi képviselő.

A vendégek kíséreléssel a Központi-szállóba hajtottak, ahol átöltöztek. Majd Varrjassy Lajos polgármester és a többi kísérők kalauzolásával mellett rövid gyalogsétára indultak, megtekintették a Szabadságteret, a vértanuszobrot és a körutakat, amelyek szépségeiről elragadtatásáról nyilatkoztak a bécsi vendégek. Azután a társaság a Nyári-színházba ment, ahol végignézték az előadást. Az előadás után a Központi szállóban vacsora volt, amelyen Arad előkelőségei közül többen is megjelentek.

Vacsora közben kereste fel munkatársunk az előkelő vendéget a Központi kertjében, aki meghívta őt asztalához és lekötözött előzékenységgel volt szíves válaszolni a hozzá intézett kérdésekre:

— Bécs város közönsége — mondotta az alpolgármester — elhatározta, hogy mezőgazdasági termények értékesítésével foglalkozó községi jellegű áruraktárt létesít. Ezzel a mezőgazdák, különösen a kisgazdák érdekei kívánja szolgálni. Minthogy Ausztriában elevátor rendszerű közraktáraink nincsenek és minthogy tudtuk, hogy egy hazai cégünk, a stockeraui Haidt M. részvénytársaság Aradon mintaszerű berendezéssel létesített egy ilyet, a közgyűlés az én vezetésemmel egy bizottságot küldött ki, hogy nézzük meg és tegyünk jelentést. Azt akarjuk ugyan, hogy a legtökéletesebb legyen ezen új közraktár de mindezekelőtt hazai céget óhajtottunk a berendezésével megbízni. Innen Galacra és onnan Budapestre utaztunk majd néhány napi pihenés után Bécsből Németországba vesszük utunkat. Budapesten látogatást teszünk a polgármesternél, mert tovább akarjuk ápolni azt a jó viszonyt, melyet Neumayer dr. látogatásával alapoztunk meg.

Habár csak mindössze négy órája volt Hoss polgármester Aradon, még is megengedhetők nekünk ez a kérdést egy ilyen világvárosi viszonyokhoz szokott magas közigazgatási állású tisztviselővel szemben: milyen benyomást tett reá Aradváros?

— A vasutól bejövet — mondotta meggyeztem Hebs igazgató urnak és most megmondom Varrjassy polgármester urnak is, hogy igazán fővárosias benyomást kelt bennem Arad városa. Különösen imponál nekem, hogy a széles utak ellenére sem törekesznek a túl magas építkezésre. Szinte jól esik a szemnek látni a szép egy és két emeletes bérpalotákat. Igen nagy hiba lenne, ha elszaporodnának a háromemeletes házak, mert amint hallok, a telekdrá-

gulás következtében már ilyenek is épülnek. Az Andrassy-tér, Szabadságtér valóban impozáns, de különösen megkapja a figyelmet az a tisztaság, amit mindenütt tapasztal az ember. Ezután az ő közvetlen és kedves modorában igen sok szépet mondott a városról, annak észrevehető előre törekvéséről.

— Engedjen meg egy kérést alpolgármester — szólott most tudósítónk Hosszhoz. Ön látja itt ezt a hatalmas várost, mely a magyar kultúrának egyik igen számottevő gócpontja. Meltóztatik tudni, hogy az ilyen város a maga előre törő iparával határozott és nagy befolyást gyakorol a körülötte fekvő falvakra, községekre. A bécsi lapok mindennap azt kürtölik világgá, hogy a magyarok elnyomják a nemzetiségeket, megölik a kulturájukat. Vegyen magának polgármester ur fáradtságot és tegyen holnap egy séta utat az Arad körül fekvő német és sváb községekben, győződjék meg személyesen arról, hogy azok virulnak, gazdagok és érintkeznek a néppel kérdezze meg, mi igaz az elnyomatásból?

— Kedves polgármester ur — szólott Hoss Varrjassy polgármester felé fordulva — nagyon lekötözte, ha holnap elkalauzolna azokba a német községekbe, melyeket az Aradi Közlöny munkatársa nekem megtekintésre ajánlott. Igazán nagyon köszönöm uram önnek ezt az eszmét, holnap délután feltétlenül fel fogom keresni nyelv rokonaimat és nagyon örülök, ha magam győződjék meg azok gazdasági és kulturális haladottságáról. Nagyon is a valódi értékére tudom szállítani az erőszakos magyarosításról elhangzó híreket, de azért feltétlenül el fogok látogatni a németajku lakosság közé.

Varrjassy polgármester természetesen azonnal felajánlotta szolgálatait illusztris kollégájának és holnap ebéd után néhány temesmegyei községet és valószínűleg Glogovacot is megfognak látogatni a bécsi vendégek.

Holnap reggel kilenc órakor tesz látogatást a küldöttség az Ipar és Népbank áruraktárában.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Breitmeyer Adolf az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak honcói cementgyára tisztviselője, ma 53 éves korában, hosszúságos szenvedés után, elhunyt. A boldogult 19 évig állott a cementgyár szolgálatában mely idő alatt mindenkor buzgó fáradhatlan munkálkodást fejtett ki. Elhunytat özvegye Breitmeyer Adolfné, leányai: Adolfin férj. Benkő Béláné, Hermin Giza, fia: József, veje: Benkő Béla cementgyári tisztviselő, testvérei és számos rokonság gyászolja.

Tiszti Lajost, az aradi hírlapírói kar vezetőjét, súlyos csapás érte. Felesége, született dorogi Ortutay Kornélia ma reggel öt órakor 59 éves korában Ménesen kiszenvedett. Az elhunytat kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. A haláleset híre mindenütt nagy részvétet keltett a városban. Az elhunyt temetése holnap, 18-án délután 5 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

Janisch Lipót magánzó e hó 16-án reggel életének 77-ik évében meghalt. Temetése kedden délután 4 órakor lesz Tökölly tér 8. számú házból. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

A gabonatőzsde riadalma.

— Rosner Dávid jelentkezett. —

Távirati tudósítás.

Budapest, jul. 17.

A szombati nagy tőzsdevihar hőse hazajött Bécsből, jelentkezett a főkapitányságon, ahol kihallgatták, azután szabadon bocsátották. A budapesti rendőrség még szombaton értesítette Bécsset is Rosner eltűnéséről. A bécsi rendőrség kutatni kezdte s mikor rábukkant, őrizet alá vette. Letartóztatni nem mert, mert nem volt bizonyos a személyében. Közben Rosner értesült a lapokból, hogy körözik s elhatározta, hogy Budapestre siet. Automobilt bérelt s Budapestre igyekezett. A rendőrség mindenütt a nyomában volt s amikor a gépkocsi elindult, értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Rosner a 701-es automobillal Budapest felé igyekszik. A főkapitányságról detektíveket küldtek a határra, hogy a 701-es automobilt állítsák meg utjában és Rosnert tartóztassák le. Az automobilt azonban hiába várták, mert Rosner egy másik automobilon, a Moiret Ferenc svájci turista gépkocsiján érkezett a fővárosba. Győrben ugyanis a 701-es automobillal megpukkadt a pneumatikja s félbe kellett az utazást szakítani. Rosner, aki minél hamarabb akart Budapestre jutni, megtudta, hogy Moiret szintén Budapestre utazik automobilján, megkérte tehát, hogy vigye magával. Így érkezhetett a fővárosba anélkül, hogy a határon elfogták volna és ennek köszönheti, hogy önként jelentkezhetett a főkapitányságon.

Tegnap éjjel féltizenegy órakor a főkapitányság középponti ügyeletén Saly rendőrtanácsos előtt Gál Jenő dr. ügyvéd társaságában jelent meg Rosner Dávid és elmondta, hogy a bécsi lapokból értesült arról, hogy itt Budapesten csalás miatt följelentést tettek ellene. Mivel ártatlannak érzi magát, kötelességének tartotta, hogy azonnal hazajöjjön és a rendőrségen jelentkezzék. A főkapitányságon részletesen kihallgatták és Rosner ezt mondta:

— Tőzsde-üzletről kifolyóan ez idő szerint körülbelül ötszázötvenezer koronányi angazmánom van. A nálam lévő készpénzzel és a takarékpénztári könyvekkel igazolni tudom, hogy bármely pereben folyósítható hétszáz ezer korona vagyonom van. Vallomásában aztán kiterjeszkedett arra is, hogy azok az esetek, melyek miatt eddig ellene följelentést tettek s a melyeknek összege harminenégyszer koronát tesz ki, nem lehet följelentés tárgya már azért sem, mert a följelentő cégekkel szemben elszámolási viszonyban van és még maga az az összeg sincs még megállapítva, melyet a följelentők rajta követelhetnek.

Ezek után a rendőrtanácsos Rosnert őrizetbe vette és magához rendelte Botár Béla kapitányt, az ügy referensét, aki előtt ma reggel azok a cégek, a melyek szombaton följelentést tettek Rosner ellen, sokan jelentkeztek és írásban is igazolták, hogy Rosner ellen tett följelentésük tévedésen alapszik és ők, ámár Rosner a követelést nem fizette ki, panaszukat visszavonják.

A főkapitányság bünyügyi osztálya Rosner Dávidot Aranyitzky soros ügyész és Székely Lajos vizsgálóbíró intézkedésére délelőtt tizenegy órakor szabadon bocsátotta.

Munkatársunk beszélt Rosnerrel szabadon bocsátása után.

— Az egész baj — ugymond — amelyet rám zudítottak, üzletfeleim manővere. Senkinek egyetlen fillérjét sem tartottam meg. Megdöbbenéssel olvastam a bécsi lapokban, hogy kö-

roznak. Orvosi bizonyítvánnyal tudom igazolni, hogy megrendült egészségem gyógyítása végett utaztam el néhány nappal ezelőtt Abbaziába. Onnan fontos üzleti ügyben tegnap Bécsbe kellett utaznom. Mindenütt a nevem alatt voltam bejelentve. Annyi a készpénzem, hogy összes üzleteimet akadálytalanul lebonyolíthatom. Az ügyész és a vizsgálóbíró megállapította: hogy engem semmiféle büntetendő cselekmény nem terhel.

A gabonatőzsdén már a kora reggeli órákban híre terjedt, hogy Rosner önként jelentkezett a rendőrségen, ennél fogva nagyon kíváncsiak voltak arra, hogy most milyen fordulat áll be az ügybe. Eleinte olcsóbb volt a buza és a többi cikk ára, mert annak az angazmánok egy részét, a melyet szombaton nem bonyolítottak le, nem rendezték az ügynökök. Ennek elintézése után nyugodt mederbe terelődött az üzlet, mindazáltal türelmetlenül várták, hogy a Rosner és Fűredi cég részéről érkez-e valami egységre vonatkozó ajánlat. Ez a kérdés leginkább azért foglalkoztatta a tőzsde tagjait, mert a börzére érkező telefonjelentések szerint a panaszos cégek visszavonták a följelentést és Rosnert szabadon bocsátották.

A Rosnerhez közelálló spekulánsok véleménye szerint valószínűleg lesz mód és alkalom arra, hogy létrejöjjön valami egyezés. Azt hiszik, hogy a Rosner és Faludi cég talán képes lesz husz-huszonöt százalékot azonnal fizetni. Általános vélemény szerint azonban még nagyon bizonytalan ennek a dolognak az eldőlése, mert a védőegyesület állapítja meg a státust, a tartozás és a követelés összegét. A tartozás különben, mint a déli börzén beszéltek, nem lesz több hatvanezer koronánál. Számos olyan tőzsdetag, aki összeköttetésben állott Rosnerral, határozottan helytelenítette, hogy néhány cég följelentést tett ellene. A dolog ma is olyan élénken foglalkoztatta a piacot, mint szombaton.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Kedd: Naftalin, énekes bohózat. Vendrey és Tapolczay vendégfellépte.

Szerda: Sztrogoff Mihály utazása, látványosság. Vendrey és Tapolczay vendégfellépte.

Csütörtök: Sztrogoff Mihály utazása, látványosság. Vendrey és Tapolczay vendégfellépte.

Péntek: Balkáni hercegnő, operetta. Csányi Máttyás bucsuja.

Szombat: A király, bohózat. Zalay Margit bucsufelléptével.

A Naftalin reppre. Két évvel ezelőtt mutatták be az aradi Nyári színházban Heltay pompás és mulattató bohózatát, a Naftalint. A főszerepeket akkor is Vendrey és Tapolczay adták és emlékezetes az a nagy siker, amelyet a darab aratott. Kedden este ujtja fel az aradi színház ezt a kitűnő bohózatot, amelynek cselekménye mindvégig érdekesítő és mulattató. Ebben a darabban aratta talán legnagyobb sikerét Vendrey Ferenc, aki nemcsak játékával ragadtatja el a közönséget, hanem énekszámával is nagy tetszést arat mindenkor. Ő éneklie az ismert „Lencse” kuplét, továbbá más énekszámot női partnerével, Dióssy Nusival. A darab másik vezetőszerepét Tapolczay játssza, akinek pompás alakítása még élénk emlékezetében lehet a közönségnek.

* Csányi Máttyás bucsuja. A „Balkáni hercegnő” pénteki előadásán fog utoljára dirigálni Csányi Máttyás karmester, aki tudvalevőleg Pécsre szerződött el. A zseniális dirigens távozását általánosan sajnálják, mert ittléte alatt igazán közkedveltségre tett szert. A fáradhatatlan szorgalmu karmester Arad zenei életében szerepet játszott: működése nem merült ki a dirigálásban, hanem működő tagja volt a Filharmónikus egyesületnek, mint zeneszerző aratott fényes sikereket, több hangversenyen lépett fel mint zongoraművész s végül kritikai működést is fejtett ki. Csányi a bucsuestélyre két új zeneszámot írt, az egyiket Huszár Károly éneklie a harmadik felvonásban, a másik egy komikus táncduett, melyet Sz. Rontay Boriska és Várnay Jenő fognak előadni. A bucsuestély iránt már most nagy az érdeklődés.

* Sztrogoff Mihály utazása. A színház nagy előkészületeket tesz, hogy a Verne fantasztikus regénye után írt látványos szindarabot minél stilszerűbben hozza színre. Sztrogoff Mihály, aki tudvalevőleg az orosz cár rendeletére utazik Moszkvától—Irkuicig, a legnagyobb viszontagságok között teszi meg ezt az utat. A szindarab Oroszország néhány festői tájkán vezeti keresztül a szereplőket. A színház gondoskodott arról, hogy a kiállítás összhangban álljon a darab cselekményével. Az első kép a cári palotában játszódik, majd következik a nisni—nowgorodi vásár, az Ural rengetege, az Omsk népes városa, a tatár khán festői tábora, az égő folyón való utazás, ahol igazi mozgófényképfelvétel teszi valószínűvé az utazást. A darabot Sztrogoff esküvője fejezi be, a mely a nagyhercegi templomban folyik le. A színház mindent megtett, hogy ezt a cselekményt a megfelelő színes, keleties kerettel ellássa és így a szerdai premier már mint kiállításos darab is nagyhatásu. Az igazi hatást azonban Vendrey és Tapolczay játéka fogja csak kiváltani, akik két humoros szerepben illeszkednek be a darab cselekményébe. A vendégművészek két újságíróját játszanak, egy angol és egy amerikai zsurnalisztát, akik a rivalisok es akik így a leghumorosabb helyzeteket teremtik. A darabban fellép ezenkívül az egész színtársulat.

* Mozi házasság. Kedves, ötletes vigjátékot mutat be az Uránia pompás új műsora. Egy amerikai milliomos mozgófénykép után beleszeret a világhírű Gaumont filmgyáros egyik szép művésznőjébe. Hajóra száll és átkelve az Océanon Párisba jön, hogy megismerkedjék a művésznővel. A gyáros elvből nem ad a milliomosnak felvilágosítást, mire ez, hogy ideáljával megismerkedhessék, beáll a cég moziismerészei közé. Egyik felvétel alkalmával mikor a rendőrök egy épülő összeomló ház állványáról lezuhannak, a rendőrként szereplő milliomos súlyosan megsebesül és egy hónapig nyomja az ágyat. A bájos művésznő ennyi önfeledkezés láttára kezét nyújtja az érdekes jenkinek, akiről csak az eljegyzéskor tudja meg, hogy az életben többszörös milliomos. Boldogan nézi később végig az ifju pár Gaumont sikerült felvételét, melynek boldogságukat köszönhetik. A kedves mese keretében lejátszódó képet még értékesebbé teszi, hogy bepillantást nyerünk a mozgófénykép előadások rendezésébe, szóval megtudjuk, miként készülnek a mozi darabok. 175

* Idegizgató detektív-drámák az Apollóban. Olyan fényes sikereket még nem aratott mozgósínház, mint az Apolló a most műsoron lévő detektív-drámáival. Vasárnap és hétfőn minden előadászon zsufolásig megtelt a nézőtér s ezenkívül nagyszámu közönség már nem kaphatott jegyet. Kedden kerül utoljára bemutatásra az Apolló sláger-műsora s ekkor ismét alkalma lesz gyönyörködni a publikumnak az izgalmas detektív-történetekben. Pinkerton, a világ leg-híresebb magádetektívének legszenzációsabb kinyomozásait mutatja be ez alkalommal az

Apolló oly élethűséggel, amelyen tökéletességgel még nem készült mozgóképek. Egy-egy izgalmas fordulatonál szinte megrándulnak a néző idegei. A rémület tanyája című kép cselekménye telve van a legalkalmasabb jelenetekkel s végül ragyogni látjuk Pinkerton nyomozó zsenijét. A műsor befejező száma Newke detektív-paródiája, amely könyvekig kacagtatja a nézőt.

177

Három letartóztatás a Frank csődben.

— Elzálogosított áruk. — Az aradi rendőrség nyomozása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

Hónapok óta húzódnó bűnügyben történt döntő jelentőségű fordulat vasárnap. A rendőrség letartóztatott két aradi kereskedőt és egy kereskedelmi alkalmazottat. A letartóztatott kereskedők az áprilisban csődbe jutott Frank L. András és Schmelzer Antal, a kereskedelmi alkalmazott pedig Ruzs József, Schmelzer Antal szabadságtéri rőfösáru kereskedő segédje. A letartóztatás oka: csalárd bukás, illetőleg áruknak a csődtömeg elől történt elvonása.

Ez év április 17-én rendelte el az aradi törvényszék a csődöt Frank L. András ellen. A hat év óta főnálló üzlet bezárult és ma pedig zárt ajtó mögé került a cég főnöke is. 1905-ben nyitotta meg az Asztalos Sándor-utcában vászon és rőfösáru-üzletét Frank L. András. A ház, melyben az üzlet volt csakhamar szintén Frank tulajdonába ment át: szüleivel közösen vette meg a házat és annak egyharmadát telekkönyvezték Frank L. András nevére. Az üzlet ugynevezett parasztáru eladására rendezkedett be és látszólag virágzóan állt fenn egészen ez év elejéig.

Már a megelőző évben tetemesen csökkent az üzlet forgalma és ezidén már annyira érezte a fizetésektelenségét Frank, hogy február és március havában egyezkedni kezdett hitelezőivel. Az egyezkedési tárgyalások előtt a bécsi Creditorenverein leküldötte Aradra szakértő megbízottját, hogy vizsgálja meg Frank L. András üzletét. A Creditorenverein kiküldöttje megállapította, hogy az üzlet áruaktára nem felel meg a hitelezett áruk mennyiségének. De megállapította azt is, hogy Frank L. András egyezségi ajánlata csak fiktív, egyáltalán nem komoly és így azt nem is ajánlotta elfogadásra a hitelezőknek.

Nem maradt tehát hátra más, mint a csőd. Április 17-én történt a csőd elrendelése a százegy hitelező kérelmére. Heller Mór dr. törvényszéki bíró lett a csődbiztos, Rosenberg Miksa dr. ügyvéd a tömeggondnok és Bogdán Virgil dr. a helyettese. Az ügyészség, mint minden csődesetben, ezúttal is megkereste az aradi rendőrséget, hogy indítson nyomozást: nem forog-e fenn hamis bukás esete Frank L. András csődjében. Csakhamar azonban feljelentések is érkeztek, amelyek megerősítették ezt a föltevést.

Frischmann Emánuel bécsi nagykereskedő, Frank egyik hitelezője, május 9-én aradi ügyvédje Kertész Miksa dr. útján feljelentést adott be a rendőrséghez, amelyben azt mondta el, hogy Frank árukat csempészett ki üzletéből. Hallomás szerint január és február hónapokban ugyanis, amikor Frank már fizetésektelen volt, esténként 9—10 óra tájban egy parasztfuvaros Schmelzer Antal aradi kereskedőhöz kocsiszámra vitt árukat és tényleg sok olyan árut ismertek föl Schmelzer üzletében egyese-

amit Frischmann szállított Franknak. Másrészt pedig Frank körülbelül 40.000 korona értékű árut küldött Tordára unokaöccsének, Frank Pálnak, aki ennek ellenében mindössze 5000 korona tartozást vállalt el a könyvek tanúsága szerint. Annál inkább feltűnő körülmények voltak ezek, mert mindjárt a csődtömeg fölvetelénél kiderült, hogy Frank L. Andrásnak 240.000 korona összpaszívával szemben mindössze 45—50.000 koronát érő raktára volt. Üzleti könyvei pedig olyan rendszertelenül és hiányosan voltak vezetve, hogy azokból sem bevételket, sem azt, hogy a hitelbe vásárolt árukat hová tette, nem lehetett megállapítani.

A könyvek rendetlen vezetése miatt utóbb a tömeggondnok Rosenberg Miksa dr. is feljelentést tett Frank ellen.

Az aradi rendőrség megindította a nyomozást, a mely természetesen kiterjeszkedett a Schmelzer Antal-cég üzleteire is, miután az volt a gyanu, hogy Schmelzer útján kerültek ki az áruk Franktól.

Frank L. András, aki beteges ember, gége sorvadása van, két leánya is betegeskedő, védekezett a csalárd bukás vádjá ellen, amennyire csak tőle telt. Azt állította, hogy segédei meglópták őt, betegsége miatt sokszor hónapokig nem ment be üzletébe és ezalatt manipuláltak el a hiányzó árukat. Ugyancsak betegségevel védekezett a könyvek hiányos vezetése miatt is. Azt természetesen tagadta, hogy Schmelzer Antallal bűnös összeköttetésben állt volna. Schmelzer árukat vett tőle, de azokat ki is fizette. Ezt a vallomást Schmelzer is igazolta, amennyiben mintegy 2000 korona összegű szaldirózt számlát mutatott föl Frank L. Andrásról.

A rendőrségen ennek ellenére tovább folyt a nyomozás, amely váratlan eredményre vezetett. Schmelzer Antal üzletében volt alkalmazva Ruzs József nevű kereskedősegéd. Április egyik napján pedig egy Ruzs József nevű egyén az aradi pályaudvaron nagyobb teherszállítmány rőfösárukat adott föl ugyancsak Ruzs Józsefnek címezve Temesvárra. Ez a gyanus küldemény — 30—40 nagy ládát tett ki — szemet szurt az aradi detektíveknek Rastig és Riedl detektívek kérdőre is vonták Ruzs Józsefet, hogy nem ő küldött-e árukat Temesvárra. Ruzs hallani sem akart erről és azt bizonygatta, hogy a szóban forgó napokon, amikor az a bizonyos Ruzs a ládákat Aradon feladta és Temesvárra kiváltotta, nem is mozdult ki az üzletből. Ezt a vallomást Schmelzer Antal, Ruzs főnöke is megerősítette.

A detektívek tovább nyomoztak és a konokul tagadó Rusztot szembesítették előbb az aradi, majd a temesvári állomás raktárnokával és azokkal a munkásokkal is, akik a ládákat Temesvárra és Aradon csomagolták. Valamennyien határozottan fölismerték Ruzs Józsefben az áruk aradi föladóját, temesvári átvévjét. Megsúlyosabb bizonyítékkal szolgált egy temesvári zálogházi becsüs, aki felismerte Ruzs Józsefet, hogy náluk 30—40 ládára való vászon és rőfösárukat zálogosított el áprilisban 17.200 koronáért.

A súlyos bizonyítékok terhe alatt Ruzs vasárnap beismerő vallomást tett. Azt vallotta, hogy a kérdéses árukat csakugyan ő adta vasútra Aradon, ő vette át Temesvárra és a zálogosnál kapott 17.200 koronát pedig átadta Schmelzer Antalnak.

Mindaddig, amíg ehez a beismerő vallomáshoz eljutott Ruzs József, a legtöbb bajt ő okozta a rendőrségnek esőkönnyös tagadásával. Hasztalan mondotta a szemébe négy aradi vasutas:

— Maga adta föl a ládákat! Igenis maga volt!

Ruzs álmélkodó ábrázatot vágott és kijelentette, hogy sohasem látta a vasutasokat. Ravaszkodásában annyira ment, hogy a rendőrségen még az aláírását is megváltoztatta, miután a vasuti fuvarlevélen a temesvári átvételt rendes aláírásával ismerte el. Végül még is beadta a derekát és beismerő mindent.

Green Nándor főkapitány a beismerő vallomás után kibirdette Ruzs előtt az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Miután pedig Ruzs József vallomásában Frank L. András terhelő kijelentéseket tett, Ruzs István detektívvél Frankot is sürgősen behívták a bűnügyi osztályra, ahol elébe tárták Ruzs vallomását.

Frank azonban semmit sem akart vallani. Tagadta, hogy összeköttetésben állt volna Schmelzerrel, hogy a Ruzs által elzálogosított árukhöz köze lenne. Tagadása ellenére Frankot is előzetes letartóztatásba helyezte Green főkapitány. A letartóztatást úgy Ruzs, mint Frank nyugodtan fogadták.

A harmadik gyanúsítottat Schmelzer Antalt vasárnap nem lehetett megtalálni: nem volt Aradon. Ma reggel jött meg Schmelzer és amint lakásán meghallotta, hogy detektívek keresték: önként fölment a rendőrségre és bejelentette, hogy vallomást akar tenni. Green főkapitány délután hat órára rendelte magához Schmelzert, akit hosszas, csaknem két teljes óráig tartó kihallgatás után este 8 órakor szintén letartóztatásba helyezték.

Schmelzer Antal ezeket mondotta jegyzőkönyvbe:

— Mintegy 35.000 korona értékű vászon és rőfösárukat vásároltam Frank L. Andrásról hitelbe. Februárban és márciusban vettem át az árukat, de nem tudtam fizetni és épen ezért elhatároztam, hogy elzálogosítom az árukat, hogy az így szerzett pénzből fizethessék Franknak. Segédemmel Ruzs Józseffel elküldtem az árukat Temesvárra, ahol Lövinger S. és Társa-féle zálogházban 17.200 korona kölcsönt kaptam rájuk. Ezt a pénzt átadtam Franknak, akinek így még körülbelül 18.000 koronával vagyok adósa.

Arra a kérdésre, hogy tudott-e Frank fizetésektelenségéről, csőd feléle jutásáról, amikor az árukat vette, így felelt:

— Még februárban vásároltam az árukat és arról, hogy Frank csődbejutott, csak az újságokban olvastam. Arra már nem emlékezem, hogy Frank csődbejutásáról az áruk elzálogosítása előtt, vagy azután szereztem e tudomást.

Bárha Schmelzer igyekezett lehetőleg kedvező színben föltüntetni ebben az ügyben való szereplését, mégis rendkívül súlyosan terhelő adatokat szolgáltatott önmaga ellen, amikor délutáni első kihallgatásakor ott elmondotta, hogy rokonainál, több helyen néhány ezer koronája van elrejtve. Ruzs István és Riedl detektívek a délután folyamán foganatosították a Schmelzer által megjelölt helyeken a házkutatást és több mint hatezer korona készpénzen kívül a zálogjegyeket és egyéb terhelő feljegyzéseket is találtak.

Schmelzer Antal Krenner Zoltán dr.-t nevezte meg védőjének, Frank L. András védője Eles Béla dr. lett, Ruzs számára pedig hivatalból rendelnek ki védőügyvédet.

A rendőrség hivatalosan a következőket hozta nyilvánosságra a nagyszabású bűnügyben:

„Az aradi királyi törvényszék f. évi április 18-án csődöt rendelt el Frank L. András aradi kereskedő ellen. Az aradi kir. ügyészség pedig elrendelte a nyomozást annak megállapítása végett, hogy a vagyonbukottat nem terheli-e a btk. 414. és 416. szakaszában megjelölt büntetendő cselekmény. A nyomozás a rendőrség részéről a legszélesebb mederben folytatva lett téve és annak során alapos gyanu látszott felmerülni oly irányban, hogy vagyonbukott az üzletéből nagyobb mennyiségű árukat vitt el azon célból, hogy azokat a hitelezők elől elrejtse és ezáltal magának vagyoni hasznot szerezzen, hitelezőit pedig anyagilag megkárosítsa. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy különböző időkben nagyobb mennyiségű áru szállított el Temesvárra. Az összes árukat Ruzs

József nevű egyén adta föl Aradon. A Temesvárra áment detektívek kinyomozták, hogy ugyanezek ugyancsak Ruzs József által lettek kiváltva és kinyomozták azt is, hogy ezek az áruk a Löwinger S. és társa temesvári zálogüzletében lettek elzálogosítva huszonként különböző csomagban (kosarak, bőröndök, ládák) és ezekért összesen 17.200 korona kölcsönt kapott az elzálogosító. Detektívek által ki lett nyomozva, hogy Ruzs József Schmelzer Antal Szabadság-tér 10. sz. alatti kereskedő segédje. Ezen egyént a bűnügyi osztályon elő állították és itt kihallgatták. Kihallgatása során tagadta, hogy az árukat elszállította, átvette és zálogosította volna. Tagadását a szembesítések megcáfolták, mert úgy a feladó, mint a leadó állomás vasuti alkalmazottai és a temesvári zálogház emberei szembesítve megállapították, hogy Ruzs József az áruk fel, illetve a leadója, azaz elzálogosítója. Gyanúsított erre a tegnapi napon újból kihallgatott és beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy az áruk Frank L. András üzletéből valók és az értéket kapott pénzt Schmelzer Antalnak adta át. Erre még a tegnapi napon Frank L. Andrást is előállították a hivatalhoz. Frank tagadta, hogy bármily árut elszállított volna, tagadta, hogy ő összekötésben lett volna Schmelzerrel. Miután mégis súlyos bizonyítékok merültek föl Frank ellen, a rendőrség tegnap este 7 órakor letartóztatta. Schmelzer Antal tegnap nem tartózkodott Aradon, de ma önként jelentkezett a rendőrségen. Előadta, hogy az áruk tényleg Frank üzletéből valók, de azokat ő hitelben vásárolta és hogy tartozását fizethesse, elzálogosította az árukat, a pénzt pedig átadta Franknak. A rendőrség Schmelzert ma este kihallgatása után letartóztatta. A nyomozás még folyik.

A szenzációs bűnügy szereplői közül Frank L. András még fiatal, de beteges ember. Felesége husz éves csinos asszony. Két kis leánya van, az egyik másfél éves, a másik négy éves mult. Mind a ketten betegesek, az egyik nemrég a kórházban is feküdt.

Frank üzlete valóságos szerencsétlen ómen-nel indult: ugyanazon a helyen volt a Wessmann-cég üzlete, amely szinten csődbe ment. Frank nyugodtan, mondhatni egykedvűen fogadta a letartóztatást, csak azt kérte, hogy feleségét értesítsék a történetéről. Frankné érdekeinek védelmére Nagy Sándor dr. ügyvéd bejelentette, hogy ő képviseli a letartóztatott feleségét.

Schmelzer Antal is érdekes ember. A jámbor arcú, szinte tehetetlenek látszó ember sok hányódáson vetődésen esett már át. Aradra Marosújvárról került, ahol kereskedő volt. Családi viszályok miatt jött el Marosújvárról, feleségétől is elvált és Aradra egy pár darab bu-torral és némi pénzzel költözött be. Most a Szabadság tér 10. számú házban van üzlete, amely annyira ideiglenes jellegű, hogy cégtáblája sincsen, csak egy fehér vászonlepdőre van ráfórtva Schmelzer Antal neve. Schmelzer üzlete ma is nyitva volt még és várta a vevőket...

A harmadik letartóztatott Ruzs Józsefről senki sem binné, hogy ez a csaknem paraszti, falusi közönséges típusú ember adott három hónapi munkát az aradi rendőrségnek. Mert csak Ruzs aushatatos és megrögzött tagadásán mult, hogy a nagy apparátussal dolgozó aradi rendőrség csak ma derített világot a Frank féle csőd tükára. Ruzsnak a letartóztatás után csak egyetlen aggodalma volt:

— Még benn van a juliusi fizetésem Schmelzernél — mondotta Green főkapitány szobájában. — Ha most letartóztatják a gazdám, hogyan jutok akkor a pénzemhez?

— Legyen csak nyugodt Ruzs — mondták neki. — Van itt pénze a grdzájának. Jut abból a hater ezer koronából magának is, ha jut...

Azt, hogy jut-e, majd csak a további nyomozás után derül ki.

HIREK.

Csávossyt kiszabadítják.

(Harc a gyermekek közt)

Távirati tudósítás.

Budapest, jul. 17.

A szanatoriumba hurcolt Csávossy Gyula báró ügyében vasárnap érdekes fordulat állott be. Csávossy leánya, báró Rajacsichné tegnap délelőtt megjelent a rendőrségen és büntető feljelentést tett atyja személyes szabadságának megsértése miatt. Előadta a tébolydába való hurcolás körülményeit, amelyek rendkívül érdekesek és izgatók. A szanatoriumba internált báró ugyanis azért jött fel a fővárosba, hogy jelen legyen Elemér fiának jezsuita pappá való felszentelésén, ami pénteken történt meg. Csávossy már csütörtökön látogatást tett Tomcsányi páter rendházfőnöknél, ahol ugyanekkor jelen volt dr. Lányi József nagyváradi püspök is. A felszentelést pénteken tartották meg. Rézítve ezen báró Csávossy gyermekei is, akik legalább száz ember szemelátára a szanatoriumba hurcolták atyjukat. Az eset nagy konsternációt keltett a rendházban. Az újonnan felszentelt báró Csávossy Elemér jezsuita papp, aki mitsem sejtett testvéreinek ravasz tervéről, szintén csatlakozott nővére báró Rajacsichné mentő-akciójához. Ugyancsak megjelent a rendőrségen a híres bécsi egyetemi tanár, Chvostek Ferenc, aki azt vallotta, hogy hét éven át kezelte Csávossy bárót, aki szivgyengeségben szenved. Elme zavart nála sohasem konstataált és egészségére határozottan kártsnak tartja az elmeegógyintézetbe való internálást. Chvostek szerint, ha Csávossyt sokáig ott tartják, a sziv-bajos ember élete kockán forog.

A rendőrség beidézte tanukép azokat az orvosokat, akiknek bizonyítványa alapján az internálás megtörtént. A feljelentés már az ügyészségen van, amely a napokban intézkedni fog, hogy Csávossy bárót kieresszék az élőhalottak országából. Érdekes, hogy a szanatoriumban nem engedték meg, hogy báró Rajacsichné és Csávossy Elemér meglátogathassák atyjukat.

A pestvidéki törvényszéken a két gyermek sürgős intézkedést kért atyjuk kiszabadítására. Itt azonban arról győződtek meg, hogy a szanatorium vasárnap délig sem jelentette be az esetet. Csávossy báró ügyében tehát semmiféle bírói intézkedés nem történt még, legfőkébb az, hogy az árvaszék ideiglenes gondnokul Csávossy Béla báró volt háznagyot rendelte ki, annak ellenére, hogy ily intézkedésre joga sem volt. Az árvaszéknek eme intézkedését a mentő akciót vezető gyermekek szintén perrel támadják meg. Szóval kilátás van arra, hogy az ép észszel tébolydába hurcolt ember már a napokban visszanyeri szabadságát.

— A Reichsrath megnyitása. Bécsből jelentik: Ma nyit meg az osztrák Reichsrath. A mai ülésben csupán az elnököket és a korjegyzőket választották meg. A trónbeszédre holnap kerül a sor. A király ma reggel különvonaton Ischlből Bécsbe utazott, hogy személyesen olvassa fel a trónbeszédet.

— Uj nyilvános rendes egyetemi tanár. A hivatalos lap jelenti, hogy a király Siegescu József drt. a budapesti tudomány egyetemén a román nyelv és irodalom nyilvános rendkívüli tanárát ugyane tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— A megsértett trónörökös pár. Spalatóból táviratozzák: Egy spalatói állami hivatalnok beküldött az ügyészségre egy német illusztrált lapot, amelyben Károly Ferenc József főher-

ceg a jövődöbeli trónörökös és menyasszonya Zita hercegnő arcképe alá ceruzával szemérmetsértő megjegyzéseket írtak. A nyomozás során horvát diákokra terelődött a gyanu és a spalatói rendőrség nyolc horvát diákot letartóztatott a ceruzajegyzetek miatt.

— Aradváros új plébánosa. A magyar minoriták ezidei nagy káptalanja tudvalevőleg Zárkövy Bonifácot, Arad város eddigi plébános helynökét szegedi házfőnöknek választotta meg. A rend főnöke, Lakatos Ottó dr. Az így beállt változást a csanádi püspökség tudomására hozta s a püspöki hatóság ma érkezett leiratában tudatta Lakatos Ottó dr. rendfőnökkel, hogy Zárkövy Bonifácot felmentette eddigi állásától s tudomásul vette, hogy az így megürült plébánia élére Monay Ferenc dr.-t helyezte. Monay Ferenc dr. nem ösmeretlen az aradi közönség előtt. Már két esztendeje működött itt Aradon, mint a rendtartomány titkára s eddigi működése elég biztosíték arra nézve, hogy az aradi hívek a legalkalmasabb lelkivezéért nyerték személyében. Szelid, mindenkit lekötelő modern, tüzes krisztusi szeretettől áthatott beszédei, minden kulturális ügyben kifejtett odaadó munkássága mind oly tulajdonságok, melyek leginkább megnyugtathatják a híveket, hogy a hitélet vezetése a legjobb kezekbe van letéve.

— Temetés. Ma délután hat órakor temették el nagy részvét mellett Visky Pál dr. gyermekkorházi főorvos hat éves fiacskáját, Palikát. A családot ért nagy csapás általános részvétet keltett a városban.

— Ifjabb Tisza István gróf állapota. Nagyváradról jelentik: Ifjabb Tisza István gróf állapota teljesen javulásban van. Atyja, id. Tisza István gróf, aki sebesült fia látogatására jött Nagyváradra, vasárnap délután fölkereste Jankovich Károly őrnagyot, a nagyváradi Vilmos huszárok zászlóaljparancsnokát és arra kérte, hogy a fiatal Tiszát betegség címén mentse föl a fegyvergyakorlat további folytatása alól. Jankovich őrnagy a kérést teljesítette és így a fiatal gróft hozaszállították Gesztre. Miután az orvosok megnyugtató véleményt adtak a beteg állapotáról, Tisza István gróf a fővárosba utazott és csak csütörtökön tér vissza Gesztre. Igen sokan érdeklődnek a beteg gr. állapota iránt. Anyja, továbbá gróf Bethlen Pálné és Bölöni Józsefné állandóan betegágyánál vannak.

— Lopással gyanúsított uriaszony. Feltűnést keltő lopás történt ma Siófokon, amely a nagyszámu előkeiő fürdőző közönség között általános konsternációt keltett. Egy intelligens urinő, egy vidéki ügyvéd neje, feledkezett meg megáról annyira, hogy az egyik vendéglőben ezüstkanalat tüntetett el az asztalról. Ma délután a fürdőtelep nagyvendéglőjének terraszán több vendég észrevette, hogy egyik hölgyvendég felvesz az asztalról egy ezüstkanalat s azt hirtelen a ruhájába rejti. Nyomban szólta a megfigyelésükről a pincéreknek, akik aztán jelentették az esetet a vendéglősnek. A tulajdonos titkos rendőrtet hivatott, akik aztán igazolásra szólították fel az urinőt. A hölgy, de különösen a kíséretében levő férfi ingerülten tiltakoztak a gyanúsítás ellen. — A hangos jelenetnek számos tanuja volt, mert a detektívek a terrazon szólították fel a házaspárt az igazolásra. Az első hangos szóra aztán az ebédelő fürdő-közönség mind az asztal köré gyülekeztek s érdeklődéssel várták a fejleményeket. A detektívek, hogy a még feltűnőbb botrányt elkerüljék, s a házaspárt a további kellemetlenségektől, legalább a nyilvánosság előtt megóvják, felszólították őket, hogy kövessék a vendéglő egyik külön helyiségébe. A házaspár ezt meg is tette. Itt aztán, minthogy az igazolás nem sikerült, a detektívek az asz-

szony görcsös zokogása közben, a férj élénk tiltakozása mellett, átkutatták az asszony ruháit. A megmotozás szenzációs eredménnyel járt: a hölgy porköpenyének egyik zsebében megtalálták az ezüstkanalat. A detektívek értesítették a csendőrséget, amely előállította a házaspárt, s igazolásra szólította fel őket. A férj vidéki ügyvédnek mondotta magát, a nő pedig a felesége. A csendőrség azonnal táviratozott az illető városba, a hová valónak mondotta magát az ügyvéd és információt kért. A válasz hamarosan meg is jött, s mindenben igazolta a fentebbi állításokat. Erre a csendőrség a házaspárt szabadonbocsátotta, de egyúttal kitiltotta a fürdő területéről, az ügyet pedig áttette az enyingi járásbíróhoz. Az ügyvéd a szabadonbocsátás után is kétségbeesetten tiltakozott a gyanúsítás ellen s azt mondta, hogy a kanalat becsémpeszték a felesége zsebébe. Ezzel szemben azonban a vendégek és a pincérek fentartják azt az állításukat, hogy látták, amint az asszony eltüntette a zsebében az ezüstkanalat.

— Tűz. Szabados Gyula Orczy-utca 24. számú házának teteje ma délután kigyulladt. A tűzoltóság azonnal kivonult, úgy, hogy a tüzet sikerült lokalizálni, a tetőzet azonban leégett. A tűz keletkezésének oka eddig ismeretlen, a vizsgálatot holnap tartják meg.

— Merénylet a miséző psp ellen. Pöstyénből táviratozzák: A pöstyéni katolikus templomban ma reggel kínos esemény zavarta meg az isteni tiszteletet. A mise folyama alatt az oltár előtt miséző káplánt a hívők közül egy nő támadta meg. A káplánt, akit támadója csaknem megfojtott, a hívők kiszabadították szorult helyzetéből, támadóját pedig letartóztatták. Megállapították, hogy a merénylet Bihari Róza nevű elmebeteg, aki önmagát Szűz Máriának, a káplánt pedig Szent Józsefnek hitte. Bevitték a pozsonyi elmeegógyintézetbe.

— A megvádolt segédügyző. Temesvárról jelentik Lamberg Dezső ügyében ma az az érdekes fordulat állott be, hogy a vizsgálóbíró által nagy körültekintéssel vezetett nyomozás során sikerült egy oly tanút találni, akinek tudomása van arról, hogy a kis I. leányt kitanították a vizsgálóbíró előtt tett vallomására. Racsov Lehel helyettes vizsgálóbíró ma kihallgatta ezt a tanút, aki a legnagyobb határozottsággal azt vallotta, hogy a vizsgálóbírónál történt kihallgatás előtt egy ember járt a kis I. leánynál és kitanította arra, hogy mit valljon. Sőt arról is van tudomása, hogy a gyermeket veréssel ijesztették, ha nem azt vallja, amire betanították. Valószínű most már, hogy a vizsgálóbíró azt az embert fogja legközelebb megidézni, akire az a súlyos gyanu háramlik, hogy a gyermekeket kitanította.

— Pusztító tűzvész. Posztónáról jelentik: Hámori árvamegyei községben ma nagy tűz pusztított, amelyben hat ház teljesen elhamvadt. A veszedelemnek emberáldozata is van, amennyiben egy idősebb asszony bennégett egy házban. A kár mintegy 8000 korona.

— Korcsmai verekedés. Vasárnap este véres verekedés volt ismét a Groglott-téle vendéglőben. Este hét óra tájban egy részeg társaság, mert nem kapott italt, a korcsmárosné segítségére siető Zsulán János géplakatost összeszeszúrta, aki a fején és vállán sérült meg súlyosan. Hoffmann Győző rendőrhadnagy és Vida Vilmos rendőrfelügyelő mentek ki a verekedés helyére s letartóztatták a társaság egyik tagját, Román Illés lakatossegédét; míg Román Gergely, aki megszurta Zsulánt, valamint Román Tivadar, Román Péter, Manguc György és Kovács Ferenc, akik a verekedés-

ben vettek részt, elmenekültek, a rendőrség azonban még az éj folyamán kinyomozta és letartóztatta őket. Zsulánt, akinek állapota súlyos a mentők a kórházba szállították.

— Népgyűlés. Az aradi szociáldemokrata párt vasárnap délután népgyűlést tartott a Tököl-téren az általános választójog mellett. A szocialista munkás-ág a népgyűlés előtt tüntető felvonulást rendezett az Andrássy téren. A népgyűlés színhelyén az egybehívók nevében Csillag Géza üdvözölte a megjelenteket. Ezután Bokányi Dezső lépett a szószékre és háromnegyedórás beszédben azt igyekezett kimutatni, hogy az ország népeinek elsősorban a választójog megalkotására van szüksége, s ha ez meg lesz, ha a nép megszerezheti a legerősebb fegyvert, a kulturát, akkor a nép meg is fogja védeni az országot minden inváziótól. A második szónok Malasits Géza volt, aki a katonai követelések ellen beszélt. Weltner Jakab azt az álláspontot fejezte ki beszédeben, hogy először meg kell alkotni a népparlamentet és az majd megfelelően elintézi a katonai javaslatokat. A népgyűlésen mintegy ötszáz ember vett részt.

— Szerencsétlenség egy épülő házban. Budapestről jelentik: Ma délután Budán az Alkotás-utca 32. számú épülőházban levő négyemeletes bérpalotának beomlott az egyik mennyezet és két munkást maga alá temetett. Az egyik veszedelmesen megsébesült, a másik halálra. A negyedik emeleten szakadt le a mennyezetnek egy része, amely keresztültörtte, Fiffler József bádogosinas a második emeleten a harmadik, második és első emeletet is. Még szerencse, hogy a százhusz munkás közül a veszedelem pillanatában csak ketten tartózkodtak a baleset helyén. László Pál napszámos pedig az első emeleten foglalatzkodott, a mikor a mennyezet beszakadt. Minketten a törmelék alá kerültek, ahonnan csak nagynehézen tudták őket előhuzni.

— A fővárosi pékek mozgalma. A kizárt és munkátalanná vált pékmunkások ügye változatlan. Az Erzsébet-kenyérgyárban, ahol szombaton a munkások a szociálista vezérek biztatására sztrájkba léptek, ismét visszatértek a munkába, de azzal a feltétellel, hogy a gyár mestereinek nem ad süteményt. A segédek, hogy a mesterek ellenállását megtörjék, elhatározták, hogy egy már meglevő pékműhelyt megvásárolnak s ott fölállítják a második munkásszövetségi pékműhelyt, mely apró süteményt is fog sütni. A segédek titkáranak, Holzhausnernek állítása szerint erre a célra már tízezer korona van együtt. A sztrájk a helyzet mostani képe szerint még jó sokáig eltart.

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek
köszvény, hólyag- és vesebetegeknek.
Félpohár VITA-forrás a gyomorerést azonnal megszünteti
A vállalat tulajdonosa: 1556
„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-18.
Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban
Főraktár: NAGY FARKAS és
ÉLES ÁRMIN cégeknél.

— Hamis kolera hír. Fiuméből jelentik: Tegnap riasztó hír terjedt el a városban, hogy a járványkórházban kolera-gyanús beteg fekszik. A hatóságok kijelentik, hogy a hír nem felel meg a valóságnak. E híresztelés onnan

ered, hogy szombaton délután jelentkezett egy ember a kórházban, aki erős hasmenést kapott. Ovatoságból elkülönítették és megfigyelés alá helyezték. A kihallgatáskor elmondotta, hogy egyik olcsó hajóval érkezett Isztriából, de a hajó nevét nem tudta, mire a tengerészeti hatóság a két olcsó isztriai hajót fertőtlenítette. A bakteriológiai vizsgálat szerint kolera-ról szó sincs, mire a beteget az elkülönített helyről a közkórházba szállították.

— Nagy vasuti katasztrófa Németországban. Müllheimből táviratozzák: Müllheim közelében nagy vasuti katasztrófa történt ma. A szerencsétlenség egyike a legnagyobbaknak, ami az utóbbi időben előfordult. A Basel felől érkező gyorsvonat közvetlenül Müllheim előtt kisiklott. A katasztrófát az okozta, hogy a légfék szerkezetében valami hiba esett. A gyorsvonat utasai közül tizenhárom meghaltak. Hárman öt utas sebesült meg, közülük 15-20 igen súlyosan. A vasuti kocsik kivétel nélkül összeégtek.

— Dr. Johann Schaffer os. és kir. egészségügyi tanácsos írja Grázból. Hosszabb idő óta szenvedek gégehurutos bántalmakban. A „VITA”-forrást 8 hete használok és máris meglepő javulást tapasztalok magamnál; néma és évek óta szenved arthritis bántalmakban és mióta a „VITA”-forrást használja, betegségek bámulatatosan javul. 1556

— Francia illörök legintenzívabb készítésére, — házilag — a illör aroma 1 üveg 50 illör Vojtek és Weisznál. 1450

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál, ígyünk és kérjük természetesen szőlővizet, mely mindenütt — **Szántói** — vanyuvíz, mely gazdag, természetes szén-savtartalmánál és rendkívül szerencsés vagy összetételénél fogva igen kedvezőes leül, az egészségre ártó, azaz a szőlőviz.

ASZTALI és GYÓGYVIZ.

Bornak: FÜSZER.
Betegnek: GYÓGYSZER.
Egészségesnek: ÜVSZER.

2847

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN fűszerüzletében.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Postahivatal Galsán. Arad vármegyében Galsa községben 1911 július hó 21-én postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni s postai összeköttetését a világi pályaudvarra és vissza naponként kétszer közlekedő gyalogkúdné postajarat útján az Arad és Brád között a 140. és 141. sz. vonatokban mindkét irányban közlekedő 70. számú, a 142. sz. vonatban közlekedő Arad-Brád 69. számú kalauzpostákkal, valamint a világi posta és távirat hivatalal fogja nyerni. A postahivatal forgalmi körébe Galsa községet és a közigazgatásilag hozzátartozó galsai-erőst telepét osztom be. A postahivatal életbelépésével egyidejűleg világi-galsai kézbesítő és gyűjtőjártat megszüntik.

Budapesti áru- és értéktársaság.

(Távirati társaság.)

Budapest, július 17.

Változatlan árak, vételkötés, kintlév. rendez.

Ar árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buza 1911. októberre	11.04—11.05	11.03—11.04
Buza 1911. áprillist	11.31	11.32—11.31
Rozs 1911. októberre	9.11—9.12	9.11—9.12
Tengeri 1911. auguszt.	7.51—7.52	7.44—7.45
Tengeri 1911. májusi	6.90—6.91	6.85—6.86
Zab 1911. októberre	7.98—7.99	7.90—7.91

SALAMANDER cipők elárúsítása.

Engelhardt-féle Kneip

SZANDAL-CZIPŐK

1916 már megérkeztek.

Óriási választék tennisz-czipőkben.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyármányu cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevése pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 Ft. luxus kivétel 20 „50”.

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Július 17.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91.20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	220.—
Tinzaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	92.20
Osztrák járadék ezüstbe	95.90
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.0
1880. évi osztrák államsorsjegy	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.50
Magyar hitelbank-részvény	838.50
Osztrák hitelintézeti részvény	660.0
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	748.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német bíredalmi márka	117.40
London vista	240.10
Páris vista	94.95
20 márkás arany	28.49

A Temesvári Lloyd-Társulat.

terményesarnokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként koronás értékekben.)

1911. Jul. 17.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.30—10.95
76	10.45—10.50
77	10.55—10.60
78	10.60—10.70

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	10.30—10.35
Rozsa	8.20—8.25
Arpa	7.90—8.00
Yab	8.25—8.35
Tengeri	7.25—7.30

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jul. 17. —

Sertéselészám: Jul. hó 12. napján volt készlet 27859 darab, Jul. 13. napján elhajtatót 304 darab, Jul. 13. napján elszállítatót 322 darab, Jul. 14. napjára maradt készletben: 27931 darab. A elszállított sertés fület irányzata szilárd.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1911. július 18-án kedden

Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső a budapesti Vígyszínház művészeinek felléptével:

NAFTALIN.

Enekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Holtai Jenő. Zenéjét szerzette: Szirmay A. dr.

SZEMÉLYEK:

Szokolczay Dell Lajos	Manci,	Benkóné
Laboda Péter Tapolczay D.	Ilka	Zalay M.
Dr. Csapláros Vendrey F.	Patkány Etus	Dióssy Ncsi

Kezdeté este 8 órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, kedden 1911. július 18.

1. A gyűlölt vetélytárs. Humoros. — 2. Barcau, a láb-akrobata. Szenzációs varieté szám. — 3. A botrány. — 4. Szénégetés a Bretagneban. Tarulságos. — 5. Törvényesen holtá nyilvánítva. Amerikai dráma. — 6. Mozi házasság. Bohózat. — 8. Fatális tévedés. Bohózat. — 9. Mozgófénykép ujság. Aktualitások.

Előadások d. e. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, kedden 1911. július 18-án:

Detektív-műsor. Második sorozat.

1. Szerencse a szerencsétlenségben. Amerikai vígjáték. — 2. Az uri betörő. Detektívdrama. — 3. Az üldözött kem. Hatásos dráma. — 4. Az ablakon át. Mesés dráma. — 5. A rémület tanyája. Pinkerton megrázó detektívdramája. — 6. Az elrabolt nyakék. Nauke komikus detektív-paródiája.

Előadások délután 6 órától.

NYILTÉR.*

Özv. Janisch Lipótné szül. Varga Paulina mint hitves a maga, ugy számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel, szomorúan jelenti a felejthetetlen drága jó férj, illetve testvér, nagybácsi, sógor, rokon és jóbarát

Janisch Lipót,

magánzónak

f. évi július hó 16-án hajnali fél 4 órakor életének 77-ik s boldog házasságuk 40-ik évében, hosszas szenvedés után, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 18-án délután 4 órakor fognek a Tökölly-tér 3. számú saját házból, a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhuntnak lelki üdvéért f. hó 19-én d. e. 9 órakor fog a főt. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1911. július hó 16-án.

Varga Imre

első temetés rendező intézete, Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal 37. Ejjeli szolgálat telefon 788.

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös gyári áron árusít, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

Dr. Schuster Ödön

ügyvédi irodáját

Arad, Kazinczy-utca 2 sz.

alatt

3127

megnyitotta.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó fedezetre földbirtokra és városi bérházakra legelőnyösebben közvetít

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz. saját ház a Hókpostá mellett.

Költözködők figyelmébe!

Vilamos világítás berendezéseket
csillárokkal

együtt kedvező ártól feltételek
mellett szerez és szállít

KOCH DÁNIEL

vilamoscsengő és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

4614-1911. tkvi sz.

Együttes árverési hirdetés és feltételek.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Halmos és Herczeg aradi cég, mint jelentkező és Herbstein C. aradi cég, mint ezuttal csatlakozóknak kimondott végrehajthatók javára 395 K. 04 f. és 354 K. 84 fillér tőkeköveteléseik s járulékaiknak behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő Arad belvárosában fekvő, az aradi 408. sz. tkvben A+1. sor, 620. hrsz. alatt felvett Választó utca 6. számú ház, udvar és kertből Sturm Károly

Sándorné szül. Türk Mariát illető egyharmadrészre az árverést 2708 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan hányad az 1911. évi augusztus hó 10-ik napján délutáni 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra lévő 48. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár felerésze, vagyis 1354 koronán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan hányad becsárának 10%-át vagyis 270 K. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jeztet árfolyammal számított és az 1891. évi november 1-én 3338. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Arad, 1911. évi június hó 15-én.

Aknay,
tszéki bíró.

3161

Glück Károly és Testvére

huscsarnokában

fiatal angol báránnyus kilogrammonként korona 1:40 kapható.

Hirdetés.

Mondorak község telekkönyvei a község, illetve urbérek tulajdonát képezett legelő egyénekenkénti megosztása következtében az 1896. évi 2579. I. M. sz. rendelethez képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. az 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. törvénycikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának a bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. törvénycikkben szabályozott eljárás kapcsolatosan foganatosítatik.

E célból az elkészített átalakítási tervezetek hitelesítése és ezzel kapcsolatosan a tényleges birtoklason alapuló eljárás Mondorlak községben 1911. évi augusztus hó 21 napján délelőtt 9 órakor veszi kezdetét.

Ennél fogva felhívtnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési eljárás (tárgyaláson) személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvi végleges átalakítás után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kiüzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t.-cz. 17-18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azal igényeket a kiküldöttök előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldöttök előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog a bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek, és azok kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve ugyszintén,

4. Az új bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Máriaradna, 1911. július hó 14-én.

3162

Polgár Béla,
kir. járásbíró.

Keresek fűszer és esemegében jártas

fiatal segédet,

ügyes, megbízható

pénztárnoknőt,

jóházból

3167

fiut tanulónak

augusztus 1-ére való belépésre KOVÁCS
GUSZTÁV Erzsébet-utca 13. szám.

Eladó jó pörzsölt téli SZALONNA.

Szalámi-vágásból készítve

17 métermázsa, 2 tábla 80-70
kilogramm. Métermázsaént 180
korona ab Ujszentanna állomás

2998

Vinczellér Mihály

sertéskereskedőnél ŐSZENTANNA.

Nők legforróbb vágya szépnek lenni.

Ezt legkönnyebben érhetik el a Hajós-főle

ARADI IBOLYA-CREME

használatával. Meglepő gyorsan tünteti el

szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot.

Ára egy tégelynek 1 korona.

1 darab Ibolya-creme szappan 70 filler, egy doboz Aradi
Ibolya-Hölgypor 1 korona 20 filler, 1 üveg Ibolya-tej 1 kor.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

ARADON, Andrassy-tér 22. sz. (a megyeházzal
szemben.)

Az ország minden nagyobb gyógyszerárában, drogueriájában és illatszert kereskedésében.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Zálogházból

Átváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vezet és el-
Farkas Streicher
Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

Eladó

70 hektóliter 5 éves 6-bor Aradán
Sofronnál Világoson. 2786

Eladó

egy darab teljesen új 20 hektoliter tartalmú víztartály hozzá- tartozó 8 méter magasságú lábbal. Bővebbet Weisz Jenő lakatosnál Andrassy-tér 9. 3124

Őnálló varrtatók,

kik modellek után nagyobb mennyiségű munka elvégzésére vállalkoznak állandó nagy keresetre tehetnek szert. Winteritz Jenő bluz és pongyola áruházában. 3117

Könyvtől

ki a fakeskedési szakmában jár- tassággal bír, augusztus 1-re alkalmazást nyer. A román nyelvet értők előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 3147

Puch

versenyképes, teljesen új kerékpár eladó. Karolina-utca 5. 3138

Kéz eladás.

Fejsze és Demeter-utca sarkon lévő 18/a. számú új ház 15 évi adómentességgel, üzletnek alkalmas, eladó. Frick József építésznél, Heim Domokos-utca 3. 3138

Könyvvezető

fiatalabb erő keresetük helybeli nagykereskedés részére. „Ajánlatok „Engro” jelgére a kiadóhivatalba kéretnek. 3126

Eladó

3 drb. tiszta vértű, valódi 7 hetes fokszí-kutya Arad, Árok-utca 1e. szám. 3154

Eladó

2960

egy jó karban lévő földszintes ház szőlőskerttel, udvari épület, 15 évi adómentes, gróf Károlyi Gyula-u. 10. (volt Kiskarika-utca). Ugyanott egy 2 szobás lakás augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonos.

1 doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltő tollszár 1 kor. Gyümölcs szalveta 100 drb. 1 kor. Salicillal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sándor könyv- és papír- kereskedésében Arad, Szabadság- tér 1. sz. 2551

Egy garcon lakás

két szobából álló, aug. 1-re kiadó Nádor-u. 14. szám alatt. 3010

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szer- zezhetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Kiadó

a belvárosban most épült házban egy-egy négy szobás, teljesen kül- lönálló lakás szükséges mellék- helyiségekkel, erkélyvel, nagy ud- vari terasszal nov. 1-ére. 3145

Szuster köpenyek

18 koronától feljebb, fekete, szürke és tegethof színben minden nagy- ságban kaphatók Hoffmann Sán- dor cégnél, Színház-épület. 1941

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtá- rakat. Ingusz I. és Fia könyvke- reskedése Arad, Andrassy-tér 16. Monarch Irógép. Képviseletből visz- szamaradt teljesen új 650 K he- lyett 500 korona. 555

Az aradi „Városi Kávéház”

(volt „Zemplényi”-féle kávéház) üveg-pavillonját — a kávéház át- építése folytan — eladjuk. Fodor és Reisinger mérnökök. 3122

Kiadó lakás.

Két utcai szoba és alkoból álló lakás az első emeleten hozzávaló mellékhelyiséggel Szent Pál-utca 3., Augusztus 1-re kiadó. 3168

Egy forgalmas helyen

lévő szatóc-süzet, jogokkal eladó. Cim a kiadóban. 3157

Használt villanylámpák

nagyon olcsón eladók. Lujza-u. 3. 3160

Butorozott szoba.

Egy csinosan butorozott kényel- mes utcai szoba nozzá éléskamra, külön bejárattal az első emeleten Szent Pál-utca 3., Augusztus el- sejére kiadó. 3164

Eladó

lokomotívhoz tűz-rostély, olajos bádóg kannák, különféle fakály- hák. Cim a kiadóhivatalban. 3166

Rézgálic kapható

Ehrenfeld Ignác fűszer nagyke- reskedőnél Aradon. 3165

Alkalmi vétel,

finom aranykeretű képekben 3 K-tól feljebb, míg a készlet tart. Krausz Paulin, könyv- és papír- kereskedése Színház-épület. 3171

Könyvkötészetünkben

egy tanuló és egy tanuló leány fizetéssel felvétetik. 3159

Csillárok, Villamos felszerelések legolcsóbban**Diamant-nál**

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban).

Üzletáthelyezés.

Értesítem az igen tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget, hogy

hal- és déligyümölcs-üzletemet f. évi július hó 15-én a zsidó templomépület sarkára

helyezem át, — hol úgy hal, mint a déli- gyümölcs áruk külön helyiségben lesznek elhelyezve.

Gyümölcs- és zöldségek a legolcsóbban kaphatók és rendelésre bárhova szállítom. Friss halak csak csütörtök délután és pénteken raktáron, más időre 36 órával előbb kérem a megrendelést. 2753 Szombaton üzletem zárva van. További szives ártfogást kér

Breger I.

az „Orsovai halhoz”
Szabadság-tér 2.
TELEFON 615 TELEFON 615

Uj asztalos műhely!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Bocskó-utca 10. szám** alatti házban modernül berendezett

asztalos-műhelyt nyitottam.

Elvállalok mindennemű épület-, butor-, portál- és boltberendezéseket a legmodernebb kivitelben szolid áruk mellett.

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidéken díjtalanul szolgállok.

A nagyérdemű közönség szives ártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel: 3007

Nagy Mihály,

épület- és butor-asztalos.

Lakás: Mikes Kelemen-u. 25. (Saját ház)

Használt ólom megvételre kerestetik.**Faeladási hirdetmény.**

Az aradvármegyei Ácsva (volt Acsuva) községbeli (Nagy-halmágyi járás) volt urbéres közös birtokosok tulajdonát képező Ácsva község határán három külön álló részletben, de egy völgyben fekvő mintegy 11720 kat. hold kiterjedésű erdőbir- toknak 4692 m³-re becsült tölgy 186,262 m³-t tevő bükk (kis- részben cser, gyertyán, éger), fakészlete az 1911. évi augusztus hó 10-én d. e. 11 órakor kezdődőleg az Ácsva község gör. kel iskolában megtar- tandó írásbeli zárt ajánlatok benyújthatásával egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár, melyen alól az eladás meg nem történ- hetik, 303,163 (azaz háromszázhárom ezer egyszázhatvanhárom) korona mint hivatalosan megállapított becsár.

A bánatpénz 30.316 (azaz harmincezer háromszázhatvanhat) korona.

A kellően leragasztott és a már jelzett összegű bánat- pénzzel (készpénzben vagy óvadékképes, névértékben számított magyar értékpapírban) ellátott zárt ajánlatok az árverést meg- előzőleg nyújtandók be az árverelő bizottság elnökéhez; az árverés napját megelőzőleg postán megküldhetők dr. Papp János ügyvéd, Körösbökény (Aradmegye) címen.

A most megnevezett ügyvéd címére beadott ajánlatok borítékjára irandó: „Ajánlat az ácsvai erdőre”.

Utó- és kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek az ácsvai gör. kel. iskolánál, az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál és dr. Papp János körösbökényi ügyvéd irodájában tekinthetők meg s a két utóbbi által kívánatra megküldetnek.

Az árverés napján délelőtt 9 óra 25 perckor az ácsfalvai vasúti állomásra Arad felől érkező venni szándékozókát kocsik várják.

Ácsva, 1911. július 5.

Miclean Craciun s. k.

urbéres elnök.